

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Y Pwyllgor Gwaith a'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	8 Chwefror 2016 a 2 Chwefror 2016
Pwnc:	Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016
Aelod(au) Portffolio:	Y Cyngorydd Aled Morris Jones
Pennaeth Gwasanaeth:	Shan Lloyd Williams
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Lucy Reynolds, Rheolwr Strategaeth a Datblygu Tai Est. 2225 lucyreynolds@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Pawb

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
Argymhellion Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith yn:- - cymeradwyo Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016 gan roi sylw arbennig i'r argymhellion a wnaed ar gyfer Ynys Môn. Yn gryno, mae'r anghenion fel a ganlyn:- - Pedair llain ar safle i'w ddefnyddio fel safle preswyl parhaol yn ardal Menai - Dau fan stopio dros dro – un ger canol yr ynys a'r llall yng nghyffiniau Caergybi i gwrdd ag anghenion Sipsiwn a Theithwyr sy'n teithio trwodd. Dylai bod digon o le ar y safle yng nghanol yr ynys i hyd at 15 o garafannau. Dylai'r safle yng Nghaergybi roi lle i hyd at 12 o garafannau. - cymeradwyo'r Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru fel sy'n ofynnol dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014 erbyn 26 Chwefror 2016. Rheswm Cefndir Mae'r argymhellion hyn yn seiliedig ar y gwaith a wnaed ar y cyd gan Gyngor Gwynedd a Chyngor Môn rhwng mis Medi a mis Rhagfyr 2015. Mae'n ofyniad statudol i awdurdodau gynnal yr Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr [ALIST] er mwyn adnabod nifer y

Sipsiwn a Theithwyr sydd angen leiniau nawr neu dros y pum mlynedd nesaf (“angen preswyl”). Mae'r ALIST hefyd yn asesiad o'r angen am leiniau dros dro i Sipsiwn a Theithwyr sy'n pasio trwy ardal yr awdurdod lleol, ond sydd â'u prif le byw yn rhywle arall. Mae'r astudiaeth wedi cydymffurfio'n llawn â chanllawiau statudol gan Lywodraeth Cymru. Fel yr argymhellir yn y canllawiau mae Grŵp Llywio sy'n cynnwys aelodau o Gyngor Gwynedd a Chyngor Môn, swyddogion o'r Uned Polisi Cynllunio a Thai ac aelodau o blith y gymuned Sipsiwn a Theithwyr wedi bod yn cyfarfod yn rheolaidd i fonitro'r astudiaeth.

Fel sy'n ofynnol, roedd y dystiolaeth a ddefnyddiwyd yn yr asesiad yn cynnwys cyfweiliadau un i un gyda Sipsiwn a Theithwyr, data eilaidd yn cynnwys cofnodion addysg a'r cyfrifiad, a chofnodion o wersylloedd anawdurdodedig sy'n digwydd yn ardal yr astudiaeth.

Gellir gweld yr argymhellion o'r adroddiad ar gyfer ardal Gwynedd a Môn yn adran 6.2 yn Atodiad 1. Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar yr argymhellion sy'n berthnasol i Ynys Môn, sef:

1. Y dylid cwrdd â'r angen a ganfuwyd am leiniau preswyl trwy

- Ddyrannu safle yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn ardal Menai i gwrdd â'r angen a aseswyd am 4 o leiniau parhaol ar gyfer yr unigolion sy'n preswyl yn y safle sy'n cael ei oddef ar Ffordd Pentraeth.
- Bod y Cyngor yn ceisio am gyllid o'r Grant Safle Sipsiwn a Theithwyr gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu safle preswyl penodol.

2. Y dylid cwrdd â'r angen a ganfuwyd am le stopio dros dro trwy:

- Ddyrannu dau fan stopio dros dro ar hyd yr A55 ar Ynys Môn, un yn ardal Caergybi ac yn yng nghanol yr ynys, i ddarparu ar gyfer anghenion Sipsiwn a Theithwyr sydd wedi creu gwersylloedd anawdurdodedig yn rheolaidd yn yr ardaloedd hyn. Dylai bod digon o le ar y safle yng nghanol yr Ynys i hyd at 15 o garafannau. Dylai'r safle yng Nghaergybi roi lle i hyd at 12 o garafannau.

3. Argymhellion ychwanegol

- Bod y Cyngor yn ymrwmo cyllid tuag at hwyluso'r manau stopio dros dro y canfuwyd sydd eu yn yr Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr.
- Bod y Grŵp Llywio Prosiect yn parhau i gyfarfod ddwywaith y flwyddyn i sicrhau bod gwaith monitro yn parhau ac i adnabod a ddylid darparu rhagor o safleoedd preswyl neu fannau stopio dros dro i gwrdd ag unrhyw angen pellach a ganfyddir.
- Bod y Grŵp Llywio Prosiect yn datblygu cynllun gweithredu ar y cyd sy'n cynnwys unrhyw faterion sy'n weddill o Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr 2013 ynghyd â'r argymhellion a nodwyd yn astudiaeth 2016.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros

eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?
Ddim yn berthnasol – mae'n rhaid i'r holl Gynghorau yng Nghymru gyflwyno Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr i Lywodraeth Cymru yn y fformat gofynnol erbyn 26 Chwefror, 2016.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?
Mae gofyn statudol ar y Cyngor o dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014 i gwblhau Asesiad Llety Sipsiwn a Theithwyr ac i ddarparu safleoedd os yw'r asesiad wedi canfod angen nad yw'n cael ei fodloni. Felly mae angen i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r Adroddiad a'i gasgliadau fel y sail y bydd yn rhaid i'r Cyngor ei ddefnyddio i adnabod safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?
Mae'r Strategaeth Gorfforaethol yn nodi “Mae cael rhywle da a fforddiadwy i fyw yn bwysig i'n holl ddinasyddion. Ein nod yw darparu cartrefi diogel a phriodol sy'n galluogi unigolion i gael y budd mwyaf posib ohonynt trwy fynediad at swyddi, mwynderau hamdden ac addysg a thrwy hynny elwa o'r buddion cymdeithasol ac economaidd cysylltiedig.” Mae'r asesiad llety yn cyfrannu at sicrhau ein bod yn cwrdd yn briodol ag anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?
Gall y Cyngor geisio am grant gan Lywodraeth Cymru i ariannu'r costau cyfalaf sy'n gysylltiedig â safle preswyl. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig ariannu 100% o gostau datblygu safle parhaol cyhyd â bod safle'n cael ei adnabod. Nid oes cyllid Llywodraeth Cymru ar gael tuag at gostau lle stopio dros dro. Mae'r Cyngor wedi dyrannu cyllid am y tro yng nghyllideb gyfalaf 2016-2017 at y diben hwn.

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?	Beth oedd eu sylwadau?
1 Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	
2 Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3 Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4 Adnoddau Dynol (AD)	Dim sylwad

5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	Dim sylwad
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F – Atodiadau:
Asesiad Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd, 2016

FF - Background papers (please contact the author of the Report for any further information):
Gwneud Asesiadau Llety Sipsiwn a Theithwyr – Llywodraeth Cymru, Mai 2015

Aseiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016

Dyddiad mabwysiadu gan Gyngor Gwynedd:-

Dyddiad mabwysiadau gan Gyngor Sir Ynys Môn:-

Mynegai

Pennod		Tudalen
	Cyd-destun	3
Pennod Un	Cyd-destun y Polisi	
1.1	Deddfwriaeth a Chanllawiau	4
1.2	Polisiâu'r Cynllun Datblygu Lleol	4-5
1.3	Diffiniad Llywodraeth Cymru o Dermau Allweddol	6-9
Pennod Dau	Cefndir a Dadansoddiad o'r data cyfredol	
2.1	Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd-orllewin Cymru	10
2.2	Data Poblogaeth ar gyfer Gwynedd	10-12
2.3	Data Poblogaeth ar gyfer Môn	13-14
2.4	Nifer y Carafanau – Gwynedd	15-16
2.5	Nifer y Carafanau – Môn	17-18
2.6	Safleoedd sydd heb ganiatâd a gofnodwyd gan Gyngor Gwynedd	19-21
2.7	Safleoedd sydd heb ganiatâd a gofnodwyd gan Fôn	22-23
2.8	Y Ddarpariaeth llety ar hyn o bryd – Gorffennaf 2015 – Gwynedd	24
2.9	Y Ddarpariaeth llety ar hyn o bryd – Gorffennaf 2015 – Môn	25
Pennod Tri	Methodoleg	
3.1	Grŵp Llywio'r Prosiect	26
3.2	Methodoleg yr Astudiaeth	26-29
3.3	Canfyddiadau - Gwynedd	30-32
3.4	Canfyddiadau – Môn	33-34
Pennod Pedwar	Canfyddiadau'r Arolwg	
4.1	Canfyddiadau Cyngor Gwynedd	35-41
4.2	Canfyddiadau Cyngor Môn	42-44
Pennod Pump	Asesu Anghenion Llety	
5.1	Angen preswyl heb ei ddiwallu - Gwynedd	45
5.2	Angen preswyl heb ei ddiwallu - Môn	46-47
5.3	Angen tramwyl/dros dro heb ei ddiwallu - Gwynedd	48
5.4	Angen tramwyl/dros dro heb ei ddiwallu - Môn	48
Pennod Six	Casgliad ac Argymhellion	
6.1	Casgliad	49-50
6.2	Argymhellion	51-52
	Cyfeirnodau	53
Atodiadau		
Atodiad A	Polisiâu'r Cynllun Datblygu Lleol	54-63
Atodiad B	Map - Cynllunio	64
Atodiad C	Gwersylloedd Anghyfreithlon 2015 – Gwynedd	65
Atodiad D	Aelodau Grŵp Llywio'r Prosiect	66-67
Atodiad E	Holiadur	68-80
Atodiad F	Dulliau o godi ymwybyddiaeth – Gwynedd a Môn	81-82
Atodiad G	Cofnod Cyfweiliadau Gwynedd a Môn	83-86

Cyflwyniad

Dan ran 3 Deddf Tai (Cymru) 2014 mae gofyn i Awdurdodau Lleol gynnal Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr yn eu hardal. Yn ôl canllawiau Llywodraeth Cymru dylid adnabod a deall anghenion llety'r Sipsiwn a'r Teithwyr yn union fel anghenion sectorau eraill o'r Gymuned.

Mae Llywodraeth Cymru'n ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnal Asesiad o Llety Sipsiwn a Theithwyr bob pum mlynedd oherwydd natur fyrhoedlog y boblogaeth hon.

Nod yr asesiad hwn yw adnabod anghenion llety cyfredol a rhagweld faint o leiniau preswyl / safleoedd tramwy ac aros dros dro y bydd gofyn eu darparu yn Siroedd Gwynedd (gan gynnwys Parc Cenedlaethol Eryri yng Ngwynedd) ac Ynys Môn.

Cwblhawyd yr Asesiad blaenorol o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr ym mis Mawrth 2013 ac roedd yn cynnwys Gwynedd, Ynys Môn, Parc Cenedlaethol Eryri, Conwy, Sir Ddinbych a Sir Fflint.

Yn ogystal â chydymffurfio â'r ddeddfwriaeth i gynnal yr astudiaeth hon, bydd Cynghorau Gwynedd ac Ynys Môn hefyd yn defnyddio'r wybodaeth a fydd o gymorth wrth lunio Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd Ynys Môn a Gwynedd. At hyn, bydd yn cynorthwyo Parc Cenedlaethol Eryri yn yr adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol a fabwysiadwyd ganddo.

1. Pennod Un: Cyd-destun Polisi

1.1 Deddfwriaeth a Chanllawiau

- 1.1.1 Mae Sipsiwn Romani a Theithwyr Gwyddelig yn grwpiau ethnig amlwg ac wedi'u gwarchod rhag unrhyw wahaniaethu yn eu herbyn dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae'n ddyletswydd hefyd ar y Llywodraeth, trwy Ddeddf Hawliau Dynol 1998, i hwyluso ffordd o fyw'r sipsiwn mewn perthynas â Sipsiwn ethnig.
- 1.1.2 Mae **Adran 225 a 226 Deddf Tai (Cymru) 2014** yn datgan ei fod yn ddyletswydd ar Awdurdod Lleol i gynnal asesiad o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr sy'n byw yn yr ardal. Os nodwyd bod angen, rhaid i'r Awdurdod Lleol nodi safleoedd addas yn eu Cynllun Datblygu Lleol ar gyfer defnydd preswyl a thramwy.
- 1.1.3 Yng **Nghylchlythyr Cynllunio 30/07** Llywodraeth Cymru tanlinellir y gofyn sydd ar Awdurdodau Lleol i adnabod a darparu safleoedd priodol yn eu cynlluniau lleol.
- 1.1.4 **Deddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013**. Mae'r Ddeddf yn cydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar safleoedd cartrefi symudol yng Nghymru. Trwy ei ddarpariaethau, ei nod yw gwella gwaith rheoli a chynnal a chadw safleoedd cartrefi symudol preswyl yng Nghymru. Mae'n cael gwared â grym perchennog y safle i 'flocio' gwerthu cartrefu symudol. Mae Cyngor Gwynedd eisoes wedi newid ei delerau ysgrifenedig gyda deiliaid trwydded i adlewyrchu gofynion y ddeddf.

1.2 Polisiâu Cynllun Datblygu Lleol

- 1.2.1 Penderfynodd Cyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd weithio gyda'i gilydd i baratoi Cynllun ar y cyd yn cynnwys Ardaloedd Awdurdodau Cynllunio Lleol Môn a Gwynedd. Aeth fersiwn adnau'r Cynllun allan i ymgynghoriad cyhoeddus ffurfiol rhwng 16 Chwefror 2015 a 31 Mawrth 2015.

- 1.2.2 Yn Atodiad B yr adroddiad hwn ceir eglurhad o'r cynlluniau datblygu sydd mewn grym ar hyn o bryd yn Ardal Gynllunio Gwynedd a Môn yn ogystal â'r polisiau yn y Cynllun Adnau drafft a thynnir sylw atynt ynddo. Pan fydd y Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd yn cael ei fabwysiadu, bydd yn disodli'r amryfal Gynlluniau Datblygu presennol y cyfeirir atynt yn Atodiad B ac sy'n berthnasol i Ardal Gynllunio Gwynedd ac i Ynys Môn.
- 1.2.3 Mae'r Cynghorau'n cydnabod y bydd angen iddynt adnabod digon o safleoedd i gwrdd â'r angen am leiniau ychwanegol ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr a gyfrifwyd o'r Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr. Bydd y safleoedd ychwanegol hyn yn cael eu cyflwyno mewn atodiad i'r Cynllun Datblygu a'u disgrifio fel 'Newidiadau y Canolbwyntir arnynt'. Bydd yr holl Newidiadau y Canolbwyntir arnynt yn cael eu cyflwyno i'r Arolygydd Cynllunio fel gwelliannau a argymhellir i'r Cynllun Adnau.
- 1.2.4 Yn yr Archwiliad Cyhoeddus i'r Cynllun, bydd yr Arolygydd Cynllunio'n asesu cywirdeb y Cynllun. Gallai'r Arolygydd argymhell newidiadau i bolisiau ac i ddynodiadau arfaethedig (gan gynnwys polisiau a dyraniadau safleoedd arfaethedig Sipsiwn a Theithwyr) er mwyn sicrhau fod y Cynllun yn cydymffurfio gyda'r profion cywirdeb. Bydd y Newidiadau y Canolbwyntir arnynt ac unrhyw Newidiadau a gyfyd o'r Archwiliad yn mynd i ymgynghoriad cyhoeddus (a ddisgwyllir yn ystod 2016).
- 1.2.5 Mabwysiadodd Parc Cenedlaethol Eryri ei Gynllun Datblygu Lleol ym mis Gorffennaf 2011. Bryd hynny drafftwyd polisi'n seiliedig ar feini prawf ar gyfer safleoedd Sipsiwn a Theithwyr (gweler Atodiad B) gan nad oedd tystiolaeth bendant o'r angen am safle wedi'i hadnabod yn Ardal y Parc Cenedlaethol. Bydd yr Awdurdod yn defnyddio tystiolaeth a chanfyddiadau Asesiad 2016 o anghenion Sipsiwn a Theithwyr wrth baratoi ar gyfer yr adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol.

Gweler Atodiad A a B am ragor o fanylion

1.3 Diffiniadau Llywodraeth Cymru o Dermau Allweddol

Sipsiwn a Theithwyr	(a) Personau ag arfer nomadaidd o fyw, waeth beth yw eu hil neu eu tarddiad, gan gynnwys: (1) Personau sydd, oherwydd eu hanghenion addysgol neu iechyd eu hunain neu eu teulu neu eu dibynyddion neu oherwydd henaint, wedi rhoi'r gorau i deithio dros dro neu'n barhaol, ac (2) Aelodau o grŵp sydd wedi'i drefnu o bobl sioe sy'n teithio neu bobl syrcas (p'un a ydynt yn teithio gyda'i gilydd fel hynny ai peidio); a (b) Pob person arall sydd â thraddodiad diwylliannol o grwydro neu o fyw mewn cartref symudol. Ffynhonnell: Adran 108, Deddf Tai (Cymru) 2014
Safle preswyl	Mae modd bod yn berchennog preifat ar safle preswyl parhaol neu i'r Awdurdod fod yn berchen arno. Bydd y safle hwn yn cael ei ddynodi i'w ddefnyddio fel safle Sipsiwn a Theithwyr yn amhenodol. Mae modd i breswylwyr ar y safleoedd hyn ddisgwyl cael defnyddio'u lleiniau cyhyd ag y byddant yn cydymffurfio â thelerau cytundebau eu lleiniau, dan Ddeddf Cartrefi Symudol 2013. Mae modd, hefyd, ddarparu ar safleoedd neu gerllaw iddynt, fannau gweithio ar gyfer gweithgareddau a gynhelir gan aelodau'r gymuned.
Safle preswyl dros dro	Safleoedd preswyl sydd â chaniatâd cynllunio neu drwydded safle am gyfnod penodol yn unig yw'r safleoedd hyn. Mae modd i breswylwyr ar y safleoedd hyn ddisgwyl cael defnyddio'u lleiniau am gyfnod y caniatâd cynllunio neu drwydded y safle (neu cyhyd ag y byddant yn cydymffurfio â thelerau cytundebau eu lleiniau, dan Ddeddf Cartrefi Symudol 2013 - p'un bynnag a ddaw gyntaf).

Safle tramwy	Cyfleusterau parhaol sydd wedi'u cynllunio i ddeiliaid eu defnyddio dros dro yw safleoedd tramwy. Rhaid l'r safleoedd hyn gael eu dynodi fel y cyfryw a bod yn fodd i Sipsiwn a Theithwyr fyw'n nomadaidd yno. Caniateir i ddeiliaid unigol breswyllo ar y safle am hyd at dri mis ar y tro. Mae telerau penodol dan Ddeddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013 yn berthnasol ar y safleoedd hyn. Mae modd, hefyd, ddarparu ar safleoedd neu gerllaw iddynt, fannau gweithio ar gyfer gweithgareddau a gynhelir gan aelodau'r gymuned.
Llecyn Aros Dros Dro	Fe'i hadnabyddir hefyd fel 'llecyn aros', 'Atchin Tan', neu 'lôn las', ymhlith enwau eraill. Bwriad y rhain yw bod yn llecynnau cyfnod byr o ran natur er mwyn cynorthwyo Awdurdodau Lleol lle derbynnir bod angen am leiniau ond nad oes rhai ar gael ar hyn o bryd. Mae modd defnyddio llecynnau aros dros dro a hadnabyddir yn rhagweithiol i symud gwersylloedd sydd mewn lleoliadau amhriodol tra byddir yn bwrw ymlaen gyda safleoedd eraill. Rhaid i lecynnau aros dros dro ddarparu ar gyfer o leiaf gael gwared â gwastraff, cyflenwad dŵr a charthffosiaeth.
Llain breswyl	Tir ar safle cartrefi symudol lle mae gan ddeiliaid hawl i osod eu cartref symudol yn amhenodol (oni nodir yn wahanol yng nghytundeb eu llain). Yn nodweddiadol, mae'n cynnwys bloc mwynderau, lle ar gyfer carafán sefydlog a charafán deithiol a pharcio.
Llain dramwy	Tir ar safle cartrefi symudol lle mae gan ddeiliaid hawl i osod eu cartref symudol am hyd at dri mis. Mae modd i leiniau tramwy fod ar safleoedd preswyl parhaol ond nid argymhellir hyn.

Gwersyllu heb ganiatâd	Tir a ddefnyddir heb ganiatâd y perchennog neu heb ganiatâd cynllunio ar gyfer y defnydd tir cywir. Mae modd i Awdurdodau Lleol oddef gwersylloedd tra bo safleoedd eraill yn cael eu datblygu.
Datblygu heb ganiatâd	Perchennog yn defnyddio tir heb y caniatâd cynllunio angenrheidiol ar gyfer defnydd tir
Cyflenwad preswyl cyfredol	Nifer y lleiniau sydd ar gael ag sydd â chaniatâd arnynt ac a ddefnyddir yn yr Awdurdod Lleol neu yn yr ardal bartneriaeth. Mae hyn yn cynnwys lleiniau ar safleoedd Awdurdod Lleol neu breifat.
Galw preswyl cyfredol	Y rhai hynny y mae angen lleiniau â chaniatâd arnynt am wahanol resymau yn cynnwys: • Anallu i sicrhau llain â chaniatâd gan arwain at ddefnyddio gwersylloedd heb ganiatâd; • Anallu i sicrhau caniatâd cynllunio am ddatblygiad heb ganiatâd; • Aelwydydd sy'n byw mewn amgylchiadau gorlawn ac sy'n dymuno llain; • Aelwydydd mewn tai confensiynol yn dangos gwrthwynebiad diwylliannol; • Aelwydydd newydd y mae disgwyl iddynt gyrraedd o rywle arall.
Galw preswyl yn y dyfodol	Lefel yr aelwydydd newydd a ddisgwylir ac a fydd yn creu galw ychwanegol o fewn cyfnod pum mlynedd yr asesiad o lety ac o fewn cyfnod hwy'r Cynllun Datblygu Lleol.
Angen cyffredinol am lain breswyl	Y cyfrifiad terfynol o'r angen am lety nad yw wedi'i ddiwallu ac y mae'n rhaid ei adnabod trwy broses yr asesiad o lety Sipsiwn a Theithwyr. Mae modd canfod y ffigwr hwn trwy ychwanegu'r angen preswyl dybryd at y galw preswyl fydd yn y dyfodol. Bydd yr angen preswyl cyffredinol yn dal yr anghenion ar draws y pum mlynedd yr ystyrir bod yr

	asesiad o lety'n gadarn.
Cyflenwad wedi'i gynllunio am lain breswyl	Nifer y lleiniau sydd â chaniatâd ac sy'n wag ac ar gael i'w rhentu ar safleoedd Awdurdodau Lleol neu breifat. Mae hefyd yn cynnwys lleiniau fydd yn cael eu gwagio yn y dyfodol agos gan aelwydydd sy'n symud i dai confensiynol neu mewn amgylchiadau eraill. Dylid cynnwys lleiniau ychwanegol, y mae disgwyl iddynt agor neu safleoedd preifat sy'n debygol o gael caniatâd cynllunio'n fuan, fel cyflenwad preswyl wedi'i gynllunio.
Aelwyd	Yn y canllawiau hyn, mae hyn yn cyfeirio at unigolion o'r un teulu sy'n byw gyda'i gilydd ar un llain / tŷ / gwersyll.
Aelwyd gudd neu 'ddwbl'	Mae hyn yn cyfeirio at aelwydydd sy'n methu cael caniatâd i gael eu llety eu hunain ac sydd, yn lle hynny, yn byw mewn llety â chaniatâd (tai neu leiniau) sydd wedi'u neilltuo i aelwyd arall. Gallai hyn olygu plant sy'n oedolion ac sydd wedi methu symud cartref neu aelwydydd gwahanol yn byw ar un llain.
Twf yr aelwyd	Caiff twf yr aelwyd ei ddiffinio gan nifer yr aelwydydd newydd sy'n codi o aelwydydd sydd eisoes yn byw yn yr ardal.

2.0 Pennod dau: Cefndir a dadansoddiad o'r data cyfredol

2.1 Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd Cymru

Cynhaliwyd yr astudiaeth uchod ar ran Cynghorau Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Parc Cenedlaethol Eryri a Chyngor Gwynedd gan Brifysgol Bangor yn ystod 2011/12. Gan nad oes darpariaeth ar gyfer safleoedd tramwy yng Ngogledd Cymru, mae'r adroddiad yn argymhell bod awdurdodau lleol perthnasol yn gweithio gyda'i gilydd i ystyried darparu tri neu bedwar o safleoedd ac arnynt saith llain ar draws ardal yr astudiaeth. O'r adroddiad, yr argymhelliad ar gyfer nifer y lleiniau preswyl i Gyngor Gwynedd oedd 10 ac 11 i Fôn.

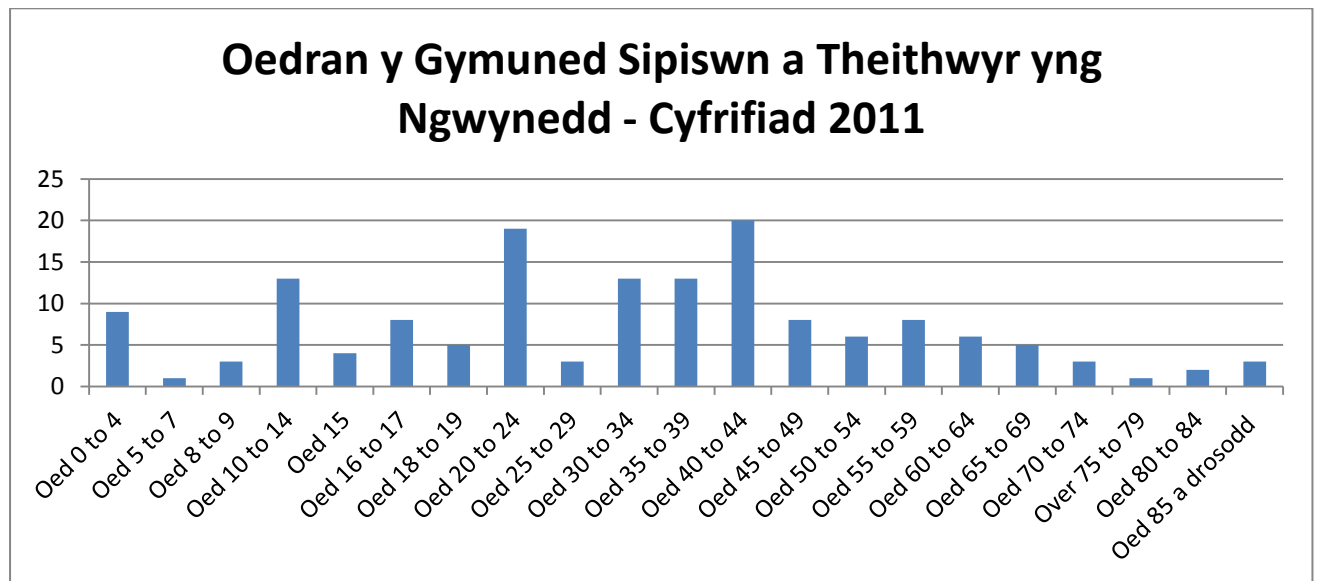
Mae'r Cynllun Gweithredu a ddaw yn sgil Asesiad 2013 o Lety wedi'i ddiweddarau a bydd unrhyw faterion na roddwyd sylw iddynt yn cael eu trafod yn y cyfarfodydd a gynhelir ddwywaith y flwyddyn.

2.2 Data poblogaeth ar gyfer Cyngor Gwynedd

Nododd cyfrifiad 2011 fod yng Ngwynedd 153 o bobl sydd wedi datgan eu bod yn dod o dras ethnig* y Sipsiwn neu'r Teithwyr Gwyddelig. Mae'r cyfanswm hwn yn cynnwys pob grŵp oedran ac, felly, yn cynnwys plant.

O'r wybodaeth, mae cyfran uwch o bobl rhwng 20 mlwydd oed i oddeutu 55 mlwydd oed yng Ngwynedd, gyda'r nifer uchaf yn y categori oedran 20-24 a 40-44 mlwydd oed. Gweler graff Rhif 1 isod.

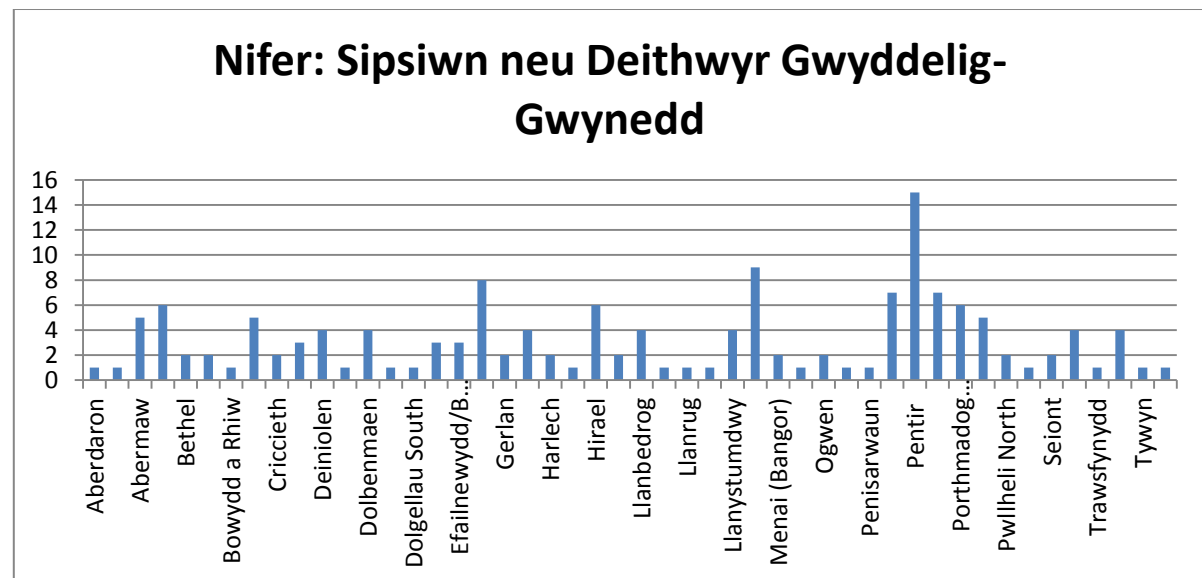
Graff Rhif 1 - Categori Oedran Sipsiwn a Theithwyr (Gwynedd)

Ffynhonnell:- cyfrifiad 2011

Graff Rhif 2- Nifer y Sipsiwn neu Deithwyr Gwyddelig yn ôl ardal (Gwynedd)

Yn y graff isod ceir gwybodaeth am leoliad y Sipsiwn a'r Teithwyr Gwyddelig yn ardal Gwynedd yn ôl pentref.

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

O'r 153 o unigolion a adnabuwyd trwy Gyfrifiad 2011, Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi tynnu sylw at y ffaith mai'r ddau fath o aelwydydd sydd i'w gweld fwyaf yng Ngwynedd yw:

- 65 mewn Brics a Morter (tŷ neu fyngalo a fflat/*maisonette* neu 'apartment') a;
- 7 mewn carafán neu strwythur dros dro symudol.

Mewn partneriaeth â'r Gymdeithas Dai rydym wedi adnabod 13 o aelwydydd mewn brics a morter. Mae'r saith carafán a'r strwythur dros dro symudol arall wedi'u hadnabod fel safle Sipsiwn a Theithwyr Cyngor Gwynedd yn Llandygai.

Tabl Rhif 1- Math o Lety (Gwynedd)**

	Cyfanswm Math y Llety	Tŷ neu fyngalo	Fflat, <i>maisonette</i> neu 'apartment'	Carafán neu strwythur dros dro neu symudol arall
Gwynedd	72	54	11	7

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011/ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

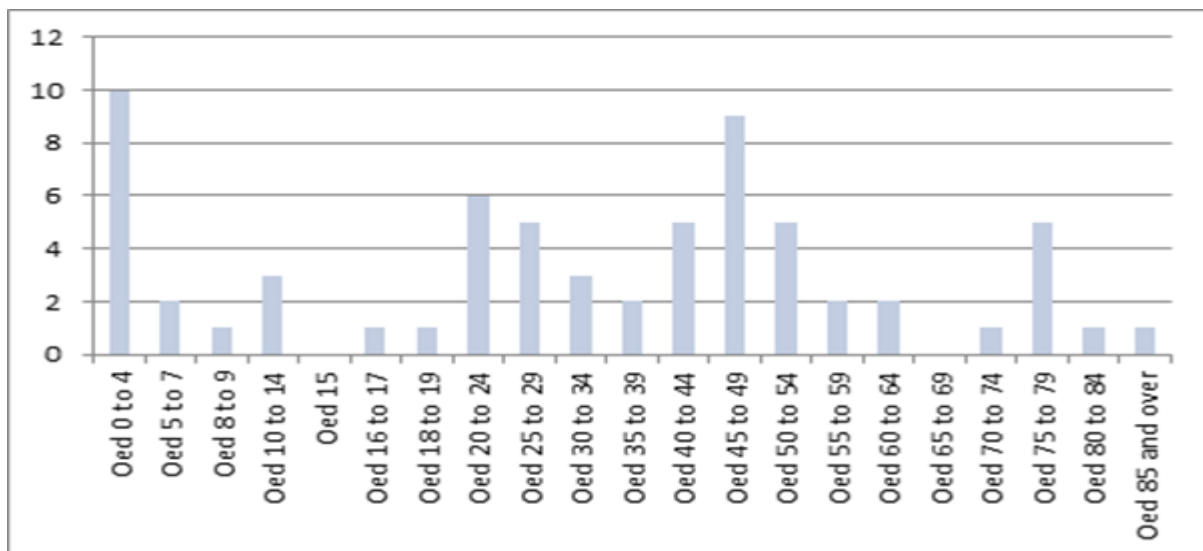
****Bellach 'Person Cyswllt y Cartref' (PCC) a ddefnyddir yn y cyfrifiad yn hytrach na'r 'Penteulu'. Gyda PCC ceir un person mewn aelwyd sy'n bwynt cyfeirio ar gyfer cael rhagor o ystadegau ac ar gyfer nodweddu aelwyd gyfan yn unol â nodweddion y person cyswllt a ddewiswyd.**

2.3 Data Poblogaeth – Ynys Môn

Yng nghyfrifiad 2011 roedd 65 o bobl ym Môn wedi datgan eu bod yn dod o dras ethnig* y Sipsiwn neu'r Teithwyr Gwyddelig. Mae'r cyfanswm hwn yn cynnwys pob grŵp oedran ac, felly, yn cynnwys plant.

(* Mae grŵp ethnig yn dosbarthu pobl yn unol â'u grŵp a'u cefndir diwylliannol canfyddedig eu hunain)

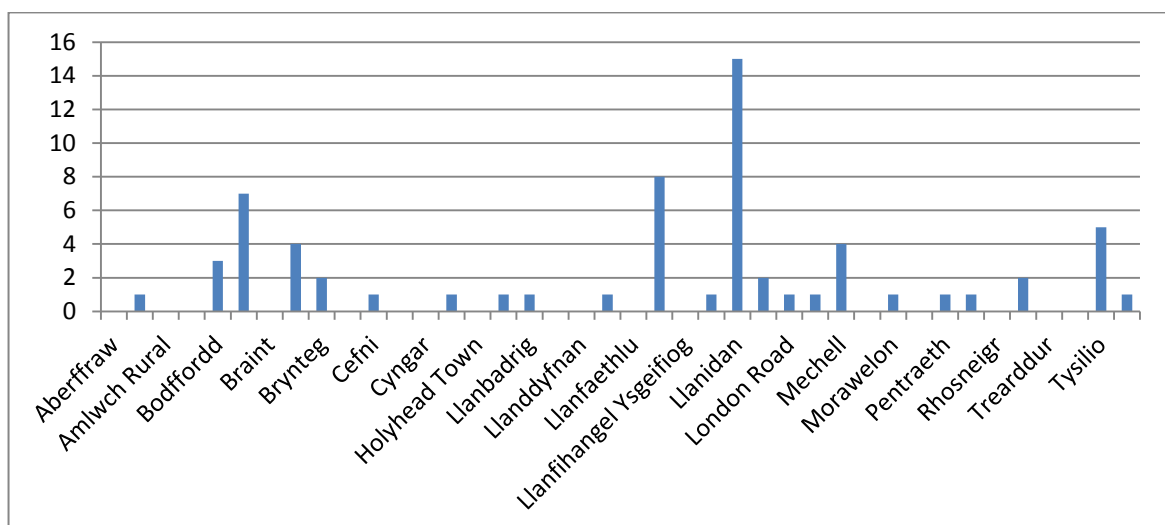
Graff rhif 3 – oedran y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr– Cyfrifiad 2011 (Môn)

Ffynhonnell:- cyfrifiad 2011

Pan gaiff y wybodaeth hon ei dadansoddi ymhellach ar draws 40 ward Môn, ceir fod y 65 wedi'u gwasgaru'n eang ar draws Môn gydag un ward yn unig lle mae mwy na 10 o bobl sydd wedi nodi eu bod yn Sipsiwn neu Deithwyr Gwyddelig yn y cyfrifiad.

Graff rhif 4 – Sipsiwn neu Deithwyr Gwyddelig - yn ôl ward (ffiniau 2001) (Môn)

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

30 oedd cyfanswm yr aelwydydd lle datganodd person cyswllt y cartref* eu bod yn dod o dras ethnig y Sipsiwn neu Deithwyr Gwyddelig. O'r 30 aelwyd hyn, roedd 25 yn byw mewn brics a morter a phump mewn carafán neu strwythur symudol neu dros dro arall.

Tabl rhif 2 – Math y Llety (Môn)

	Cyfanswm math y llety	Tŷ neu fyngalo	Fflat, maisonette neu 'apartment'	Carafán neu strwythur dros dro neu symudol arall
Môn	30	19	6	5

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011

**Bellach 'Person Cyswllt y Cartref' (PCC) a ddefnyddir yn y cyfrifiad yn hytrach na'r 'Penteulu'. Gyda PCC ceir un person mewn aelwyd sy'n bwynt cyfeirio ar gyfer cael rhagor o ystadegau ac ar gyfer nodweddu aelwyd gyfan yn unol â nodweddion y person cyswllt a ddewiswyd.*

2.4 Nifer y carafanau - Gwynedd

Mae Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru ddwywaith y flwyddyn beth yw nifer y carafanau yn y Sir. Gweler y wybodaeth isod o 2013 i 2015:-

Tabl Rhif 3 – Nifer y safleoedd yn ôl caniatâd ac awdurdod lleol 2013 i 2015 (Gwynedd)

	Ionawr 2013	Gorffennaf 2013	Ionawr 2014	Gorffennaf 2014	Ionawr 2015	Gorffennaf 2015
Safleoedd â chaniatâd (cynllunio)	2	2	2	2	2	2
Safleoedd heb ganiatâd (cynllunio)	3	4	4	3	3	3

Ffynhonnell: StatsCymru – Llywodraeth Cymru

Tabl Rhif 4 – Nifer y lleiniau'n ôl statws preswyl, statws meddiannol ac Awdurdod Lleol (Gwynedd)

Safle Awdurdod Lleol yn Llandegai ar gyrion Bangor yw'r 7 uned a nodi'r isod.

	Ionawr 2013	Gorffennaf 2013	Ionawr 2014	Gorffennaf 2014	Ionawr 2015	Gorffennaf 2015
Preswyl Wedi'i feddiannu	7	7	7	7	7	7
Preswyl gwag	0	0	0	0	0	0
Tramwy Wedi'i feddiannu	0	0	0	0	0	0
Tramwy gwag	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm yr holl leiniau	7	7	7	7	7	7

Ffynhonnell: StatsCymru – Llywodraeth Cymru

Tabl Rhif 5 – Nifer y carafanau'n ôl caniatâd ac awdurdod lleol. (Gwynedd)

	Ionawr 2013	Gorffennaf 2013	Ionawr2014	Gorffennaf 2014	Ionawr 2015	Gorffennaf 2015
	Pob carafán	Pob carafán	Pob carafán	Pob carafán	Pob carafán	Pob carafán
Gwynedd	13	22	10	13	13	14

Ffynhonnell: StatsCymru – Llywodraeth Cymru

2.5 Nifer y Carafanau – Cyngor Môn

Mae'r tabl isod yn dangos yr wybodaeth sy'n cael eu darparu i Lywodraeth Cymru gan Gyngor Sir Ynys Môn dwywaith y flwyddyn sef dyddiad a ddewisir gan Lywodraeth Cymru yn ystod Ionawr a Gorffennaf. Rhaid i'r cyngorau ddarparu Gwybodaeth ar y nifer o garafanau o fewn y Sir yn ystod y misoedd a nodir.

Ym Môn mae ffair fach yng Nghaergybi bob mis Gorffennaf a charafanau pobl sioeau teithiol yw nifer o'r carafanau a gofnodwyd ar y ffurflen.

Er mai teithio at ddibenion eu busnes y mae pobl sioeau teithiol, mae ganddynt hawliau datblygiad a ganiateir dan y system gynllunio ar gyfer defnyddio'r tir.

O'r herwydd, mae'r tabl isod wedi gwahanu'r safleoedd a ganiateir hyn oddi wrth y safleoedd nad oes caniatâd iddynt

Tabl rhif 6 – Nifer y safleoedd â chaniatâd a heb ganiatâd (Môn)

Data nifer y carafanau ym Môn				
	Â chaniatâd	Heb ganiatâd	Pobl Sioeau Teithiol	Cyfanswm
Chwef 2013	0	1	0	1
Gorff 2013	0	2	2	4
Chwef 2014	0	1	0	1
Gorff 2014	0	1	2	3
Chwef 2015	0	1	0	1
Gorff 2015	0	2	1	3

Tabl rhif 7 – Nifer y lleiniau / carafanau ar safleoedd sydd â chaniatâd / heb ganiatâd (Môn)

Data nifer y carafanau ym Môn				
	Â chaniatâd	Heb ganiatâd	Pobl sioeau teithiol	Cyfanswm
Ion 2013	0	12	0	12
Gorff 2013	0	23	16	39
Ion 2014	0	12	0	12
Gorff 2014	0	14	18	32
Ion 2015	0	14	0	14
Gorff 2015	0	23	12	35

Dehongliad o'r data uchod yng nghyswllt nifer carafanau

Mae'r data uchod yn cipio tueddiadau ond nid yw'n rhoi llun cyffredinol o nifer y gwersylloedd a gafwyd ym Môn oherwydd mai dwywaith y flwyddyn yn unig y digwydd hyn.

Dylid nodi nad yw nifer y carafanau'n cyd-fynd â nifer y bobl sy'n aros ar y safle.

Mae'r gwersyll y mae Teithwyr Newydd yn ei ddefnyddio - gwersyll nad oes caniatâd iddo ond a gaiff ei oddef - wedi'i gynnwys ym mhob un o'r dyddiadau yn y tablau uchod. 14 o gerbydau sydd wedi ei nodi i fod ar y safle yn ystod Ionawr a Gorffennaf 2015. Mae nifer y cerbydau'n uwch na nifer y deiliaid gan nad yw'r holl gerbydau'n cael eu defnyddio fel llety ond eu bod yn ffitio'r diffiniad a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y cyfrif.

2.6 Data safleoedd sydd heb ganiatâd a gofnodwyd gan Gyngor Gwynedd

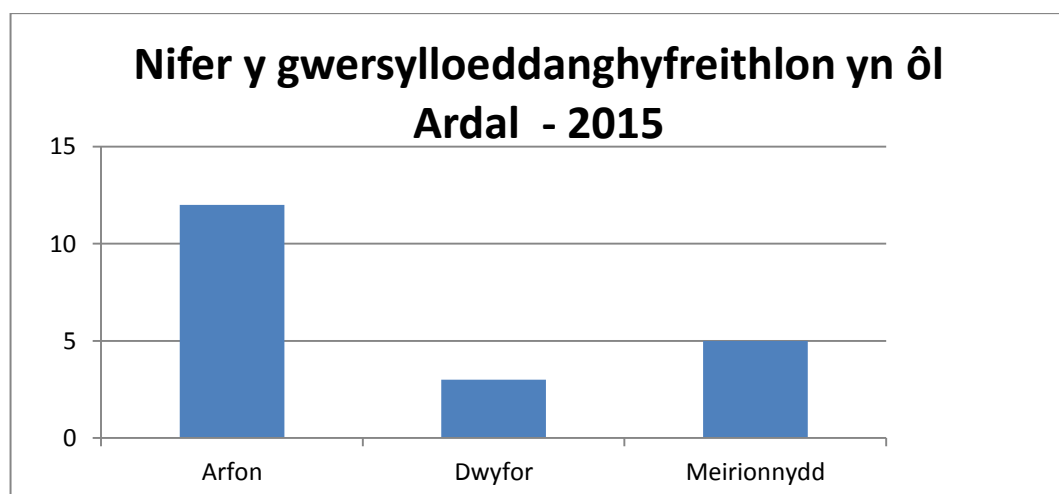
Dengys cofnodion fod nifer y safleoedd heb ganiatâd wedi bod yn gyson yn 2013 a 2014 gyda 7 y flwyddyn.

Bu cynnydd yn nifer y gwersylloedd anghyfreithlon yn 2015 (Ionawr 2015 – Tachwedd 2015) a hyd yn hyn adroddwyd y bu 20 gwersyll yn aros ar gyfartaledd dair noson gyda dim un yn aros dim hwy na 10 noson.

Efallai mai'r rheswm am nifer uchel y gwersylloedd anghyfreithlon yw bod prosesau cyfathrebu/cofnodi mewnol Gwynedd wedi gwella a'n bod yn gweld mwy o wersylloedd anghyfreithlon nac mewn blynyddoedd a fu neu fod mwy o sipsiwn a theithwyr wedi aros yn ardal Gwynedd o gymharu â blynyddoedd a fu.

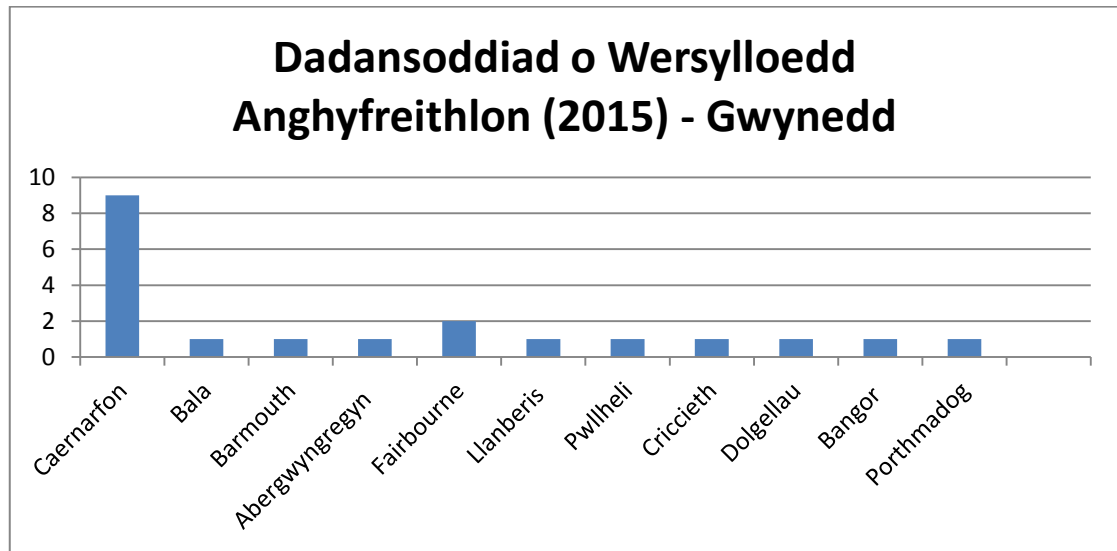
Graff Rhif 5 Nifer y Gwersylloedd Anghyfreithlon yn ôl Ardal – mis Ionawr – mis Tachwedd 2015 (Gwynedd)

Ardal Arfon yng Nghaernarfon sydd wedi cael y nifer uchaf o wersylloedd anghyfreithlon (9 gwersyll) yn 2015. Gweler y graffiau isod am ragor o wybodaeth.

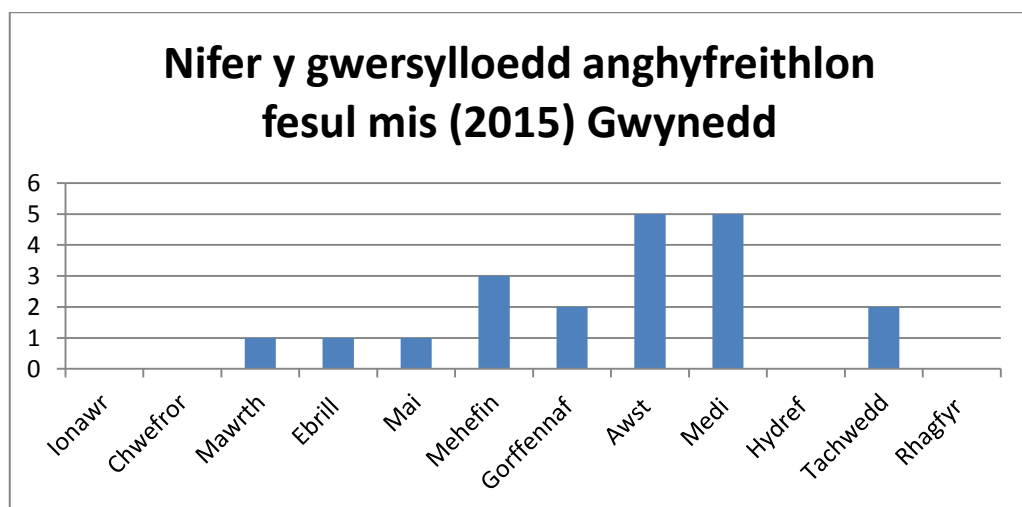
Graff Rhif 6 - Dadansoddiad o Wersylloedd Anghyfreithlon yn ôl trefi/pentrefi – mis Ionawr – mis Tachwedd 2015 (Gwynedd)

Mae'r graff isod yn nodi'r union bentref neu dref lle bu gwersylloedd anghyfreithlon. **Gweler Atodiad C** am eu lleoliad ar Fap Gwynedd.

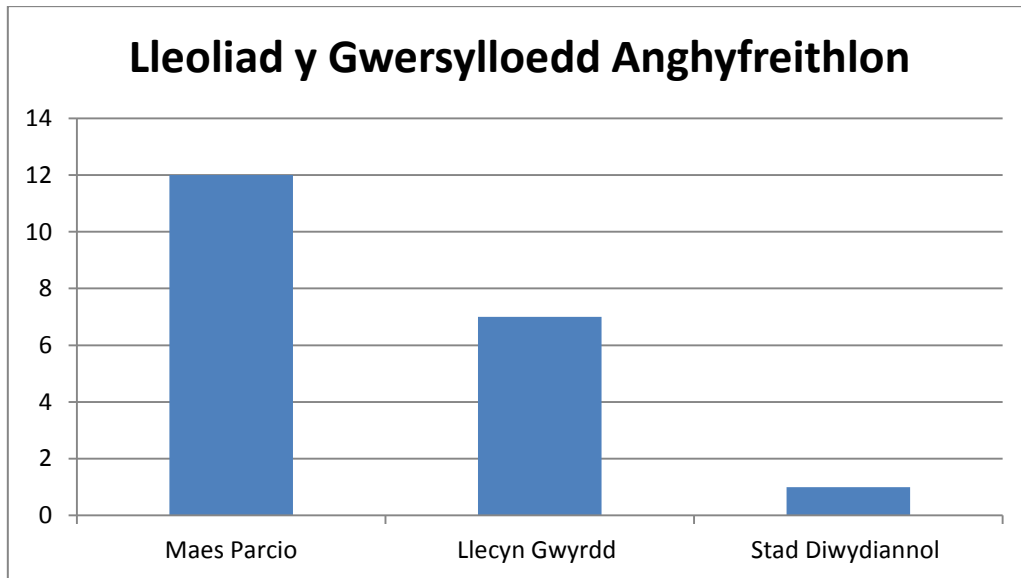
Graff Rhif 7 – Nifer y gwersylloedd anghyfreithlon fesul mis – mis Ionawr – mis Tachwedd 2015

Bu cynnydd mewn achosion o wersylloedd anghyfreithlon yng Ngwynedd yn ystod misoedd Awst a Medi.

Graff Rhif 8 – Lleoliad y Gwersylloedd Anghyfreithlon – mis Ionawr – mis Tachwedd 2015

Mae'r rhan fwyaf o'r gwersylloedd ar feysydd parcio yn y Sir gan fod gan y rhan fwyaf o feysydd parcio gyfleusterau y mae modd cael atynt, megis toiledau a thap dŵr sy'n rhedeg.

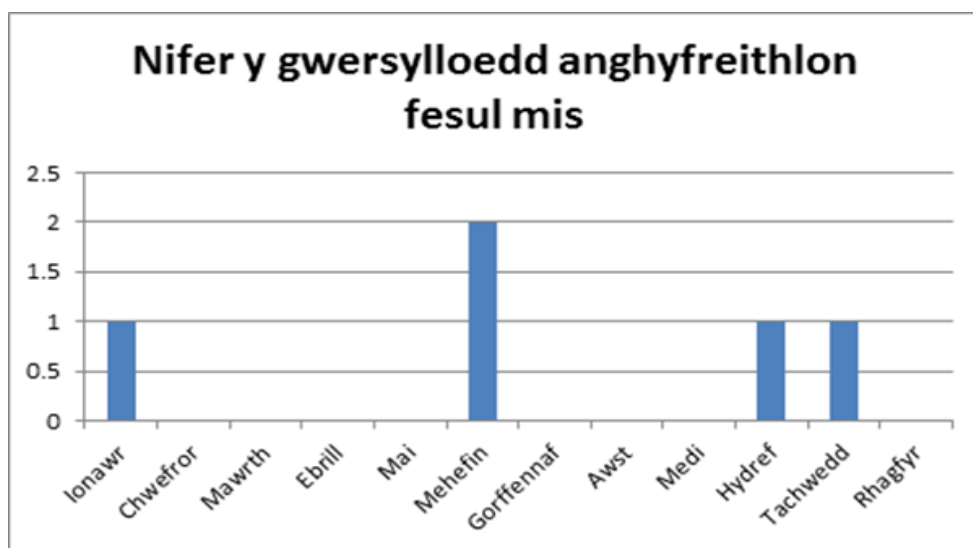

2.7 Data safleoedd heb ganiatâd a gofnodwyd gan Fôn

Cofnodion o wersylloedd tymor byr heb ganiatâd

Bellach caiff cofnodion eu cadw o wersylloedd heb ganiatâd a gyfyd ym Môn adegau eraill o'r flwyddyn, er eu bod yn gwbl gyflawn ar gyfer y 12 mis diwethaf yn unig.

Graff Rhif 9 - Graff yn dangos y nifer o wersylloedd diawdurdodedig yn Ynys Môn yn ystod 2015.

Yn ogystal mae Gwybodaeth a gedwir gan y Cyngor dros y 3 mlynedd diwethaf yn dangos fod gwersylloedd mawr yn ystod mis Gorffennaf/ Awst am sawl wythnos ar dir y Cyngor ar stad ddiwydiannol Mona. Bu rhwng 11 a 15 o garafanau a bu'r cyfnod rhwng 10 ac 19 diwrnod.

Bu gwersylloedd llai (dwyr neu dair carafán) hefyd yn Stad Ddiwydiannol Mona ym mis Medi 2014 a mis Hydref 2015.

Bu gwersylloedd eraill yn ardal Caergybi. . Er mis Awst 2014 cofnodwyd tri gwersyll mewn gwahanol leoliadau yng Nghaergybi gan gynnwys ar dir Llywodraeth Leol, Llywodraeth Cymru a thir preifat (maes parcio archfarchnad). Am gyfnod byr yr oedd y rhain yno, sef rhwng un a phedair noson.

Bu un gwersyll o bum carafán yn Llangefni ar faes parcio'r Cyngor yn ystod Tachwedd 2015.

Gwyddys o gysylltiad yr Heddlu neu'r Cyngor â'r Teithwyr y cyfyd y gwersylloedd hyn weithiau o Deithwyr Gwyddelig yn teithio o Iwerddon neu i Iwerddon. Gallai'r rhesymau dros aros gynnwys disgwyl am deithwyr eraill, y tywydd, cymryd toriad yn ystod y daith.

Mae'r gwersyll mawr ym misoedd Gorffennaf / Awst yn codi yn sgil sipsiwn Romani yn dod ynghyd fel rhan o'u patrymau teithio am resymau gwaith a chymunedol.

2.8 Y ddarpariaeth llety ar hyn o bryd - Gorffennaf 2015 – Gwynedd

Darperir saith llety yng Ngwynedd ar hyn o bryd. Mae'r saith i gyd wedi'u lleoli ar Safle Llandygai ar gyrion Bangor ac mae pobl yn byw ar bob un o'r lleiniau.

Mae tri safle preifat wedi'u hadnabod, dau yn Arfon ac un yn Nwyfor. Cysylltwyd â phob un o'r tair aelwyd iddynt gymryd rhan yn yr Asesiad o Lety.

Tabl Rhif 8 – Y Ddarpariaeth Llety ar hyn o bryd - Gorffennaf 2015

	Safleoedd sydd â chaniatâd (cynllunio)		Safleoedd sydd heb ganiatâd (cynllunio)			
	Nifer y carafanau		Nifer y carafanau ar safleoedd tir y sipsiwn eu hunain		Nifer y carafanau ar safleoedd nad yw sipsiwn yn berchen arnynt	
	Rhentu cymdeithasol	Preifat	Yn cael eu goddef	Dim yn cael eu goddef	Yn cael eu goddef	Dim yn cael eu goddef
Gwynedd	7	3	0	0	0	1
Cyfanswm	7	3	0	0	0	1

2.9 Y Ddarpariaeth Llety ar hyn o bryd - Gorffennaf 2015 - Môn

Nid oes safleoedd Awdurdod Lleol ym Môn

Nid oes safleoedd preifat ym Môn

Mae gwersyll tymor hir nad oes caniatâd iddo mewn cilfan wrth ymyl Ffordd Pentraeth yr A5025. Mae hwn wedi'i oddef ers i'r Cyngor golli achos llys yn 2009. Cafodd y defnydd cyfredol a wneir o'r safle ei asesu yn ystod yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr fel a nodi'r o dan adran 5.2

3.0 Pennod Tri: Methodoleg

3.1 Cyfansoddiad Grŵp Llywio'r Prosiect.

Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru (tudalen 14 - 5.6 Rheoli Prosiect) sefydlwyd grŵp llywio. Ymhlith y rhai oedd yn y grŵp llywio oedd y rhai sydd wedi sefydlu rhwydweithiau gyda'r cymunedau Sipsiwn a Theithwyr a'r rhai hynny sy'n atebol am gwrdd ag anghenion llety'r Cymunedau Sipsiwn a Theithwyr. (**Gweler Atodiad D**). Cynhaliwyd pedwar cyfarfod ar y dyddiadau a ganlyn: 15.06.15/28.09.15/02.11.15 a 02.12.15.

3.2 Methodoleg yr Astudiaeth

3.2.1 Dull Gweithredu'r Gwaith Ymchwil

Cafodd yr astudiaeth ei rheoli gan Unedau Strategaeth Tai Cyngorau Môn a Gwynedd. Ffurfiwyd dull gweithredu'r astudiaeth trwy weithio mewn partneriaeth gydag unigolion allweddol. Comisiynwyd Tai Gogledd Cymru i gefnogi unigolion i gwblhau'r holiadur er mwyn sicrhau y byddid yn ddiduedd. (**Gweler Atodiad E**)

3.2.2 Ymgysylltu â Chyfranddeiliaid

Aeth Cyngor Gwynedd a Thai Gogledd Cymru gyda'i gilydd i ymweld â thrigolion ar safle Llandygai. Aeth Cyngor Môn a Thai Gogledd Cymru i ymweld â safle Pentraeth. Yn ystod yr ymchwiliadau cychwynnol rhoddwyd eglurhad am y broses asesu llety. Rhoddwyd gwybod i breswylwyr hefyd mai sefydliad annibynnol oedd Tai Gogledd Cymru a fyddai'n cynorthwyo unigolion i gwblhau'r holiadur.

Defnyddiodd Cyngorau Gwynedd a Môn amryfal safleoedd cyfryngau cymdeithasol/sefydliadau a'r wasg i godi ymwybyddiaeth o'r Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr (**Gweler Atodiad F**).

3.2.3 Dosbarthu holiaduron

- 3.2.3.1** Cafodd pob aelwyd ei hannog i gwblhau holiadur gyda chymorth gan staff Tai Gogledd Cymru. Yna gofynnwyd i Dai Gogledd Cymru roi'r wybodaeth i mewn i Lime Survey, sef peiriant cofnodi a ddefnyddir gan Gyngor Gwynedd. Yna byddai Cyngor Gwynedd yn gweithio gyda Chyngor Môn i edrych ar y canfyddiadau.
- 3.2.3.2** Gofynnwyd i Dai Gogledd Cymru roi adborth i'r grŵp llywio ar y cynnydd a wnaed a'r gefnogaeth ychwanegol yr oedd gofyn amdani, os oedd gofyn.
- 3.2.3.3** Casglwyd rhagor o wybodaeth trwy'r Adrannau Addysg, Safonau Masnach, Cymdeithasau Tai, cyfrifiad, adroddiadau a dogfennau hanesyddol a thrwy nifer y carafanau a gyfrifir ddwywaith y flwyddyn.
- 3.2.3.4** Oherwydd cyfrinachedd nid oedd Cymdeithasau Tai a'r Adran Addysg yn gallu rhannu gwybodaeth bersonol gyda'r rheolwyr prosiect am denantiaid / defnyddwyr y gwasanaeth. O'r herwydd bu i ni ddibynnu ar y Cymdeithasau Tai a'r Adran Addysg i gysylltu ar ein rhan.
- 3.2.3.5** Mae Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, mewn partneriaeth â Tai Gogledd Cymru wedi cofnodi pob ymdrech a wnaed i gysylltu ag unigolion a nodwyd i fod yn Sipsiwn-Teithwyr neu Wyddelig - **gweler Atodiad G.**

3.2.4 Rhestr Wirio'r Gwaith Ymgysylltu

Gweler Cofnod o'r Cyfweiliadau (Atodiad G)

Y Gwaith yr oedd gofyn ei wneud	Sylwadau
Ymweld â phob aelwyd Sipsiwn a Theithwyr a adnabuwyd trwy'r broses dadansoddi'r data hyd at dair gwaith os bydd rhaid.	Cysylltwyd trwy lythyr /galwad ffôn ac ymweliadau personol â Sipsiwn a Theithwyr y gwyddys amdanynt yng Ngwynedd a Môn. Rhoes Tai Gogledd Cymru gymorth i'r unigolion gwblhau'r holiaduron.
Cyhoeddi manylion proses yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr, gan gynnwys manylion cyswllt fel bod modd i aelodau'r gymuned ofyn am gyfweiliad, ar safle'r Awdurdod Lleol, gwefan <i>Travellers' Times</i> ac yng nghyhoeddiad <i>World's Fair</i> .	Gweler atodiad CH am fanylion y gwaith a wnaed i roi cyhoeddusrwydd i'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr yng Ngwynedd a Môn
Ymgynghori â sefydliadau perthnasol sy'n rhoi cefnogaeth i'r gymuned	Gweler Atodiad Ch am fanylion gwaith a wnaed i roi cyhoeddusrwydd i'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr yng Ngwynedd a Môn.
Datblygu rhestr aros yr Awdurdod Lleol ar gyfer lleiniau a thai - rhestr y mae modd i aelodau'r gymuned gael gwybod amdani a chael ati.	Rhestr aros electronig wrthi'n cael ei datblygu i gysylltu â'r gofrestr tai cymdeithasol. Rhestr aros bapur a ddefnyddir yng Ngwynedd ar hyn o bryd. Mae Ynys Môn wedi datblygu cofrestr ar gyfer y rhai hynny sydd â diddordeb mewn lleiniau ac mae copïau papur a ffurflenni ar lein ar gael nawr.

Y Gwaith yr oedd gofyn ei wneud	Sylwadau
Ymdrechu i gynnwys Sipsiwn a Theithwyr ar Grŵp Llywio Prosiect yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr	Roedd aelod o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr ar y Grŵp Llywio.
Sicrhau y dilynir i fyny'r manylion cyswllt a roddir i'r Awdurdod Lleol gan aelodau'r gymuned trwy'r broses arolwg a bod yr anghenion yn cael eu hasesu.	Cysylltwyd trwy lythyr /galwad ffôn ac ymweliadau personol â Sipsiwn a Theithwyr y gwyddys amdanynt yng Ngwynedd a Môn.
Ystyried cynnal digwyddiadau gwybodaeth Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr ar safleoedd (neu gerllaw iddynt) i egluro pam y dylai aelodau'r gymuned gymryd rhan ac annog preswylwyr y safleoedd i ddod ag eraill nad yw'r Awdurdod Lleol o bosib yn gwybod amdanynt.	Argymhellwyd gan gynrychiolydd y Sipsiwn a'r Teithwyr y byddai'n well ymweld ag unigolion wyneb yn wyneb yn hytrach na chynnal digwyddiad. Cafwyd ymweliadau cyflwyniadol cychwynnol yn egluro'r broses, ac yna ymweliadau gan staff Tai Gogledd Cymru.

3.3 Canfyddiadau - Gwynedd

- 3.3.1** Bu i Adran Addysg Gwynedd adnabod 26 o blant yn ysgolion Gwynedd oedd o dras y Sipsiwn a'r Teithwyr – roeddynt yn amrywio o Flwyddyn 0 i Flwyddyn 11.
- 3.3.2** O'r 26 o blant, adnabuwyd 9 teulu a chafodd pob un ohonynt lythyr a galwad ffôn gan yr Adran Addysg yn rhoi gwybod iddynt am yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr. Ymatebodd dri yn cadarnhau nad oeddynt yn dymuno cwblhau'r holiadur ac ni wnaeth chwech unrhyw gyswllt. Roedd 22 o'r 26 o blant yn mynd i'r Ysgol yn ardal Arfon, ym Mangor a Bethesda gan fwyaf, ac roedd pedwar o blant yn mynd i'r Ysgol yn ardal Dwyfor.
- 3.3.3** Cadarnhaodd Tai Gogledd Cymru nad oedd ganddynt denantiaid oedd wedi nodi eu bod yn Sipsiwn a Theithwyr. Roedd gan Gartrefi Cymunedol Gwynedd 21 o unigolion (12 aelwyd) ac roedd gan Grŵp Cynefin un tenant (un aelwyd).
- 3.3.4** Roedd Cymdeithasau Tai a Chyngor Gwynedd yn gweithio mewn partneriaeth i anfon at y tenantiaid y taflenni gwybodaeth oedd yn cynnwys manylion y person cyswllt yn Llywodraeth Cymru a Chyngor Gwynedd. Roedd Cartrefi Cymunedol Gwynedd yn rhoi gwybodaeth ar eu gwefan i godi ymwybyddiaeth ymhlith eu tenantiaid.
- 3.3.5** O'r 13 aelwyd a adnabuwyd trwy'r Cymdeithasau Tai, roedd wyth yn ardal Arfon, ym Mangor gan fwyaf, a phump yn ardal Dwyfor.
- 3.3.6** Fel y nodwyd yn 4.2 adnabu'r Swyddfa Ystadegau Gwladol 72 o aelwydydd yng Ngwynedd oedd yn Sipsiwn a Theithwyr. Mae

Gwynedd wedi llwyddo i gysylltu â 13 o'r 65 mewn brics a morter trwy Gymdeithasau Tai.

3.3.7 Roedd y saith carafán / strwythur dros dro yr adroddwyd arnynt yn y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn adnabyddus i Wynedd fel y safle Sipsiwn a Theithwyr yn Llandygai. Cysylltwyd â'r saith a chwblhaodd pedwar yr holiadur.

3.3.8 Cysylltwyd trwy lythyr â thri datblygiad nad oedd ganddynt ganiatâd oherwydd nad oedd rhifau ffôn ar eu cyfer. Ni wnaeth un ohonynt ymateb, cysylltodd un dros y ffôn gan wrthod gadael i ni gysylltu ag o eto a threfnodd y trydydd i Dai Gogledd Cymru ymweld er mwyn cwblhau'r holiadur.

3.3.9 Roedd adran drwyddedu Cyngor Gwynedd yn gallu adnabod lleoliadau'r ffeiriau a'r syrcasau. Cafodd y wybodaeth hon ei throsglwyddo i Dai Gogledd Cymru ym mis Awst 2015 er mwyn gwneud trefniadau i ymweld. Nid oedd Tai Gogledd Cymru'n gallu gwneud trefniadau i ymweld â'r tri digwyddiad hyn oherwydd trefniadau staffio.

3.3.10 Aeth Cyngor Gwynedd i ymweld â'r syrcas yn Ninas ddiwedd mis Awst 2015. Bu iddynt gadarnhau nad oeddynt yn dymuno cwblhau'r holiadur ac yn dymuno i ni nodi nad oeddynt yn dymuno cael eu categoreiddio fel Sipsiwn a Theithwyr gan mai pobl sioe oeddynt.

3.3.11 Gwnaeth staff Tai Gogledd Cymru a Chyngor Gwynedd drefniadau i ymweld â ffair ym Mangor ar y 10^{fed} o Fedi 2015. Yn anffodus, erbyn i ni gyrraedd y safle, roedd y ffair wedi symud yn ei blaen.

3.3.12 Gwnaed cyswllt â Kirk Mulhearn o'r *Showman's Guild* ac â Lynn Whatmore sy'n golygu'r cylchgrawn *World's Fair*. Rhoddwyd

hysbyseb gan Lywodraeth Cymru yn rhifyn Gorffennaf 2015. Rhoes hyn gyfle i bobl y sioeau teithiol gysylltu ag i drefniadau gael eu gwneud i gwblhau'r holiadur.

3.3.13 Cofnodwyd ugain gwersyll anghyfreithlon yn ardal Gwynedd yn 2015/16, cyfanswm o 69 o garafanau.

3.3.14 O fis Awst 2015 ymlaen (dechrau'r cyfnod ymgynghori), rhoddwyd y cynnig i 11 o wersylloedd anghyfreithlon, cyfanswm o 27 o garafanau, gwblhau'r holiadur. Rhoddwyd eglurhad am y rheswm y tu ôl i'r holiadur a'r posibilrwydd o edrych ar safleoedd aros tramwy neu dros dro ar gyfer y dyfodol. Er bod rhai o'r gwersylloedd yn nodi y câi safle aros tramwy/dros dro eu croesawu, nodwyd ganddynt hefyd na chodir arnynt ar hyn o bryd pan fyddant yn aros gan eu bod yn aros mewn meysydd parcio gan fwyaf lle ceir cyfleusterau gerllaw.

3.4 Canfyddiadau – Môn

- 3.4.1** Edrychwyd ar wybodaeth am broffil tenantiaid mewn tai cymdeithasol ym Môn er mwyn canfod unrhyw denantiaid oedd o dras Sipsiwn a Theithwyr. Wrth wneud hyn daethpwyd ar draws un tenant Roedd yn bosib adnabod 1 tenant oedd mewn tŷ Cymdeithasol sef tenant Cyngor Sir Ynys Môn a chysylltodd Cymdeithas Tai Gogledd Cymru ag o am gyfweiliad.
- 3.4.2** Yn sgil cofnodion Adran Addysg Môn bu modd canfod tair aelwyd lle cofnodwyd tras ethnig Sipsiwn neu Deithwyr ar gyfer plant yn ysgolion Môn.
- 3.4.3** Cysylltwyd â'r teuluoedd hyn trwy lythyr ac yna trwy eu ffonio. Cytunodd y teuluoedd i gwblhau'r holiadur dros y ffôn.
- 3.4.4** Ymwelwyd sawl gwaith â'r safle ar ffordd Pentraeth, safle a gaiff ei oddef. Ymwelodd swyddogion y Cyngor er mwyn egluro'r arolwg a chynnig y cyfle i fynd i'r grŵp llywio. Aeth swyddogion o blith y rhai a benodwyd i gyfweild pobl yng nghyswllt yr arolwg, Tai Gogledd Cymru, i ymweld er mwyn ceisio trefnu apwyntiadau. Cafodd swyddogion Tai Gogledd Cymru drafferth i drefnu cyfweiliadau. Yn y pen draw, cwblhaodd un ymatebwr ei holiadur yn rhannol, heb gymorth a chwblhawyd un arall trwy gyfweiliad gyda swyddog y Cyngor.
- 3.4.5** Yn ystod cyfnod yr arolwg cynhaliwyd dwy ffair deithiol ym Môn. Trefnwyd cyfweiliad gyda pherchennog ffair ym Menllech ym mis Medi. Gwnaed ymdrechion hefyd i gyfweild pobl sioeau teithiol yn ffair Borth a gynhelir yn flynyddol ond ni fu'n bosib trefnu apwyntiadau. Bu i staff Tai Gogledd Cymru ymgeisio i gyfweild y bobl sioeau teithiol sy'n ymweld â Phorthaethwy yn flynyddol ond yn anffodus nid oedd yn bosib gwneud trefniadau a hwy gan nad oedd neb yn y carafanau yn ystod yr ymweliadau.
- 3.4.6** Fel y disgrifir ym mharagraff 3.3.12 cysylltodd Gwynedd a Môn â'r *Showman's Guild* gyda'i gilydd a rhoddwyd cyhoeddusrwydd i'r arolwg yng Nghylchgrawn *World's Fair* ym mis Tachwedd.
- 3.4.7** Yn ystod cyfnod yr Arolwg rhoddwyd gwybod i Gyngor Sir Ynys Môn am ddau wersyll nad oedd caniatâd iddynt. Mewn un gwersyll roedd y teithwyr wedi symud ymlaen cyn i swyddog y Cyngor ymweld. Yn yr ail, gwrthodwyd cyfweiliad ffurfiol ond cafwyd trafodaeth am y rheswm am y gwersyll. Roedd y grŵp o

deithwyr yn dychwelyd i Iwerddon ac wedi gohirio eu taith, yn rhannol oherwydd tywydd mawr. Dywedodd y sawl oedd yn cael ei gyfweld nad oedd wedi aros yn rheolaidd ym Môn yn flaenorol.

4. Pennod Pedwar: Canfyddiadau'r Arolwg Gwynedd

4.1 Canfyddiadau Arolwg Cyngor Gwynedd

4.1.1 Cyfveliadau ag Aelwydydd

Cafodd saith aelwyd eu cyfweld yng Ngwynedd a tri ym Môn. Fel y nodwyd eisoes, roedd Tai Gogledd Cymru'n cynorthwyo'r unigolion i gwblhau'r holiaduron

Roedd tri o'r 7 aelwyd ar safle'r Awdurdod Lleol, roedd 1 mewn llety rhent preifat, a 2 ar ddatblygiad heb ganiatâd. Roedd yr aelwydydd yn adnabod eu hunain fel Teithwyr Gwyddelig/ Teithwyr Romani / Pobl sioe, Teithwyr Gwyddelig /Saeson neu Saeson/Sipsiwn.

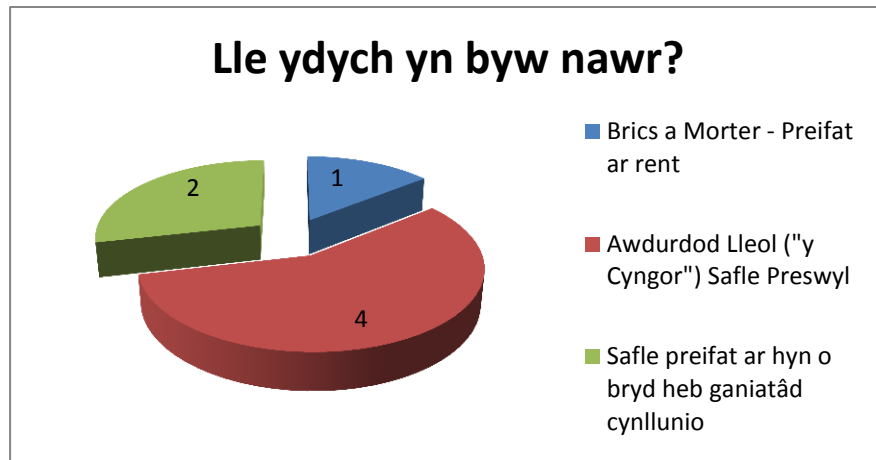
4.1.2 Gwybodaeth am Aelwydydd

Roedd nifer y bobl ym mhob aelwyd fel a ganlyn:-

- 3 aelwyd – 1 person fesul aelwyd a gwrywod oedd y 3;
- 1 aelwyd – 5 o bobl, 3 gwryw a 2 fenyw;
- 1 aelwyd – 6 o bobl, 3 gwryw a 3 menyw;
- 1 aelwyd – 9 o bobl, 4 gwryw a 5 menyw.
- 1 aelwyd - 2 o bobl, 1 gwryw a 1 menyw

Mae'r aelwyd 9 person yn byw mewn brics a morter ar hyn o bryd.

Graff Rhif 10 - Lle mae Sipsiwn a Theithwyr yn byw nawr?

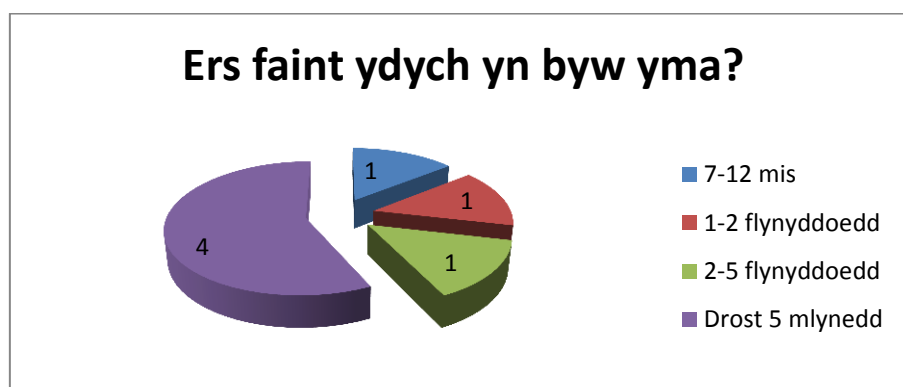

Pan ofynnwyd iddynt pam oeddynt yn byw yno, roedd yr ymatebion fel a ganlyn:-

- **Cysylltiadau Lleol (Teulu neu Waith) (6)**
- **Arall (1) - "Yn Wrecsam cyn symud - roeddem yn symud cartref fel bod modd i'r plant fynd i'r Ysgol a chael rhywfaint o addysg".**

Cyfnod yr amser yn y lleoliad presennol – roedd pedwar wedi byw yn y lleoliad ers dros bum mlynedd. Mae un yn byw yn ei leoliad presennol ers 7-12 mis, un ers 1-2 flynedd ac 1 ers 2-5 mlynedd. O'r saith, nododd pedwar nad oeddynt yn bwriadu symud o'u lleoliad presennol ac nid oeddynt yn gwybod am faint y byddent yn aros yno.

Graff Rhif 11 – Cyfnod yr amser yn y lleoliad presennol

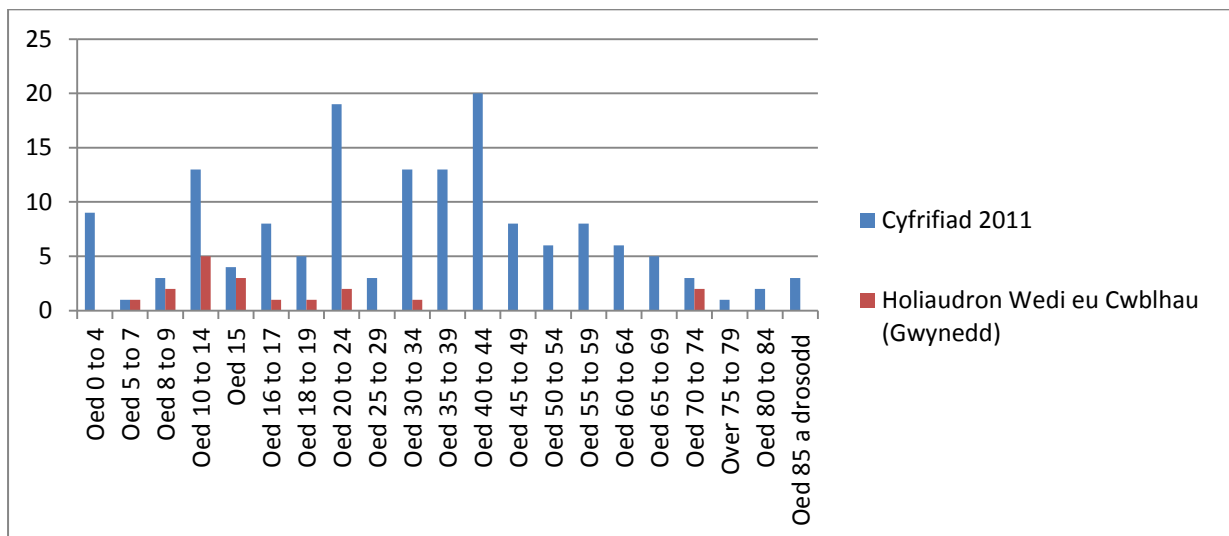
Nodir isod y rheswm pam y bu i'r ddwy aelwyd symud yn y 12 mis diwethaf:-

- **Priodi;**
- **Roedd ganddynt garafán yn Wrecsam, wedi symud ers dros 12 mis.**

4.1.3 Proffil demograffig o'r boblogaeth

Mae'r siart isod yn cymharu data'r cyfrifiad mewn cymhariaeth â'r data gwirioneddol a ddaeth i law trwy'r holiaduron a gwblhawyd. Ni wnaeth rhai o'r ymatebwyr ddadlennu eu hoedran/oedran eu partner ar yr holiadur er iddynt ddadlennu oed eu plant.

Graff Rhif 12 – Oed Sipsiwn a Theithwyr yng Ngwynedd o Gymharu â Data Cyfrifiad 2011

4.1.4 Addasrwydd y Llety Cyfredol

Nododd chwe aelwyd nad oeddynt yn fodlon gyda'u llety cyfredol ac mae'r sylwadau fel a ganlyn:-

- **Dim angen gwelliannau - dim yn dymuno byw mewn tŷ rhagor wedi bod yno 12 mis - yn dymuno mynd yn ôl i garafán. (1)**
- **Cyfleusterau toiled gwell (1)**

- **Gwaith cynnal a chadw gwell e.e. gwaith plymio /traeniau / casglu gwastraff(3)**
- **Llecyn chwarae i blant ifainc (3)**
- **Llecynnau parcio ychwanegol i geir (3)**
- **Dim cyfleusterau ar y safle, unlle arall i fynd iddo (1)**

Nododd aelod un aelwyd ei fod yn fodlon gyda'i llety cyfredol gan ei fod yn berchen ar ei gae ei hun a bod safle mewn cyflwr da, ond ei fod yn ymdrin â materion cynllunio ar hyn o bryd.

Pan ofynnwyd i'r aelwydydd a fyddent yn aros yn hwy yn eu llety cyfredol pe gwnaed gwelliannau, roedd ymatebion fel a ganlyn. Noder y daeth mwy nag un ateb i law gan aelwydydd:-

- **Na – gwell ganddynt fyw mewn carafán (1)**
- **Byddent – angen gwelliannau (2)**
- **Byddent – gwneud y safle'n fwy (3)**
- **Byddent - angen addasiadau (4)**
- **Byddent – gwneud y llety'n fwy diogel (3)**
- **Byddent – cael caniatâd cynllunio (2)**
- **Dim ateb (1)**

Yn ystod ymweliadau â safle Llandygai, trafodwyd rhai o'r uchod a lluniwyd cynllun gweithredu ar gyfer gwelliannau ac mae'r gwaith yn mynd rhagddo. Edrychir i mewn i faterion eraill a godwyd.

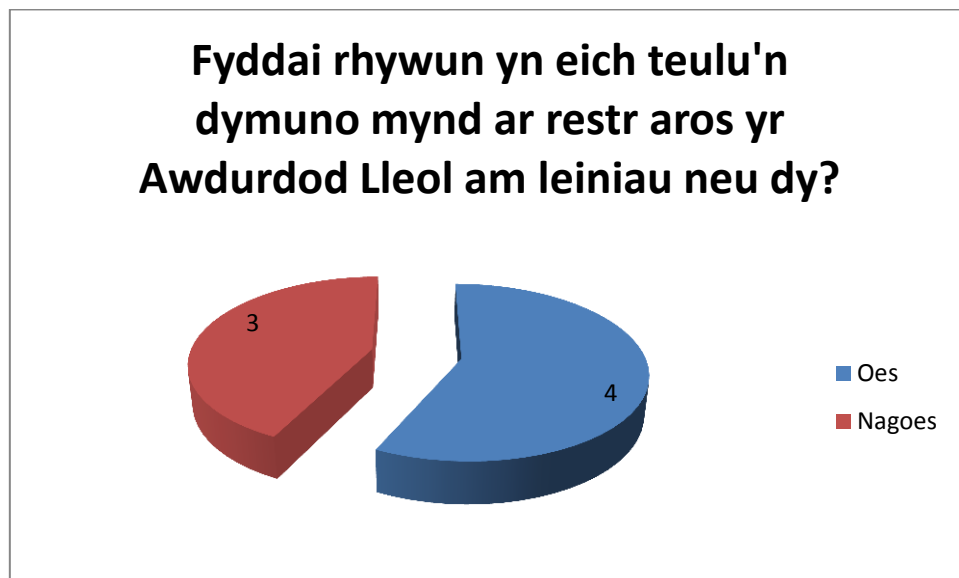
Nododd tair o'r 7 aelwyd bod digon o leoedd cysgu i'r holl breswylwyr. Mae rhagor o ddadansoddi fel a ganlyn:-

- **Nododd 1 fod digon o le ar y llain i ddwy garafán ychwanegol**
- **Nododd 1 fod digon o le ar y cae i bum carafán ychwanegol**
- **Nododd pedair nad oedd lle ar gyfer lleiniau ychwanegol**
- **Nododd un aelwyd nad oedd hyn yn berthnasol**

4.1.5 Dyheadau ynghylch Llety

Roedd pedair o'r saith aelwyd oed wedi tynnu sylw at yr angen am leiniau'n dymuno mynd ar restr aros Cyngor Gwynedd. Mae ffurflenni cais ynghyd â thafleddi gwybodaeth wedi'u hanfon at bob un o'r pedair aelwyd. At hyn, mae Swyddog Cyswllt Safleoedd wedi cynnig cymorth i gwblhau'r ffurflenni.

Graff Rhif 13:- Nifer y bobl sy'n dymuno mynd ar restr aros yr Awdurdod Lleol am leiniau

Pan ofynnwyd i'r aelwydydd i ba fath o lety yr oeddynt yn bwriadu symud, roedd yr ymatebion fel a ganlyn. Noder bod rhai aelwydydd wedi dewis mwy nag un opsiwn ac roedd eraill wedi dewis peidio ag ymateb.

- Safleoedd Rhent Cymdeithasol y Cyngor (2)
- Safle preifat ym mherchenogaeth yr aelwyd (1)
- Safle preifat ym mherchenogaeth rhywun arall (2)
- Brics a Morter (0)
- Rhentu gan y Cyngor/Gymdeithas Tai (0)
- Rhentu gan Landlord preifat (0)

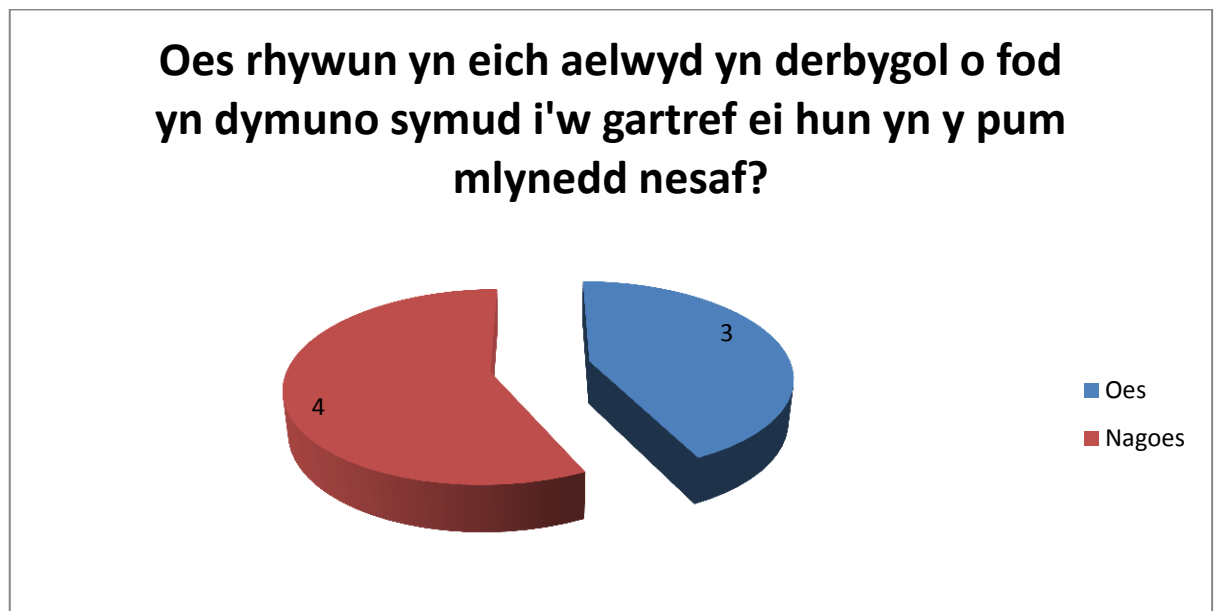
4.1.6 Twf yr Aelwyd

Mae tri ymatebwr wedi nodi bod ganddynt aelodau o'u teulu fydd yn dymuno symud i'w cartref eu hunain yn y pum mlynedd nesaf.

Dywedodd dau o'r tri ymatebwr y byddent yn dymuno aros yng Ngwynedd.

Nid oedd un o'r tri ymatebwr yn siŵr i ba Awdurdod Lleol yr oedd yn dymuno symud

Graff Rhif 14:- Nifer yr aelwydydd fydd yn debygol o fod yn dymuno symud i'w cartref eu hunain yn y pum mlynedd nesaf

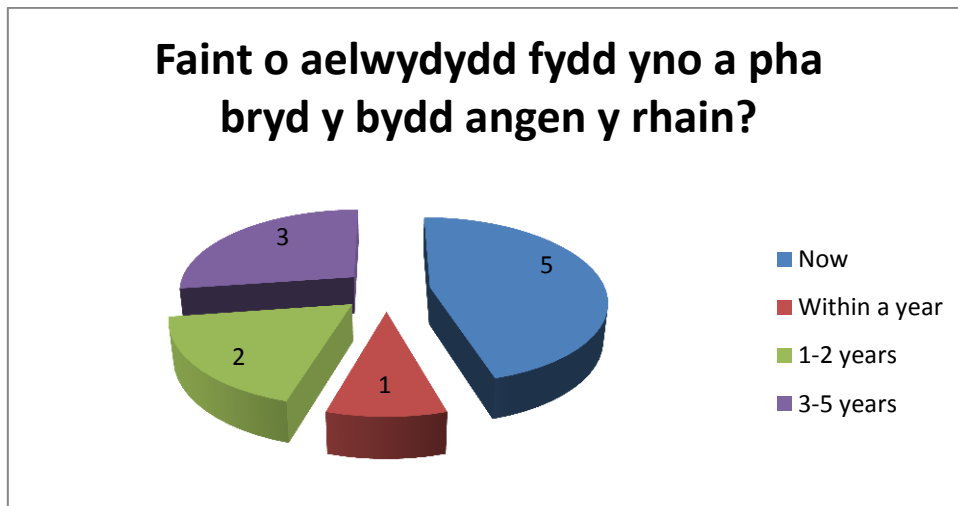
O'r tri ymatebwr, mae 2 wedi nodi eu bod yn dymuno aros yng Ngwynedd ac y byddai angen 4 aelwyd ychwanegol (8 o bobl o bosib) ar safle Awdurdod Lleol Gwynedd.

Nododd y trydydd ymatebwr mai carafán fyddai math y llety y byddai ei angen ar gyfer 2 aelwyd (4 o bobl o bosib) ond nid oeddynt yn siŵr a fyddai'r aelwydydd yn ofynnol yng Ngwynedd.

Hyd yn hyn mae 5 aelwyd wedi'u cofnodi ar restr aros Cyngor Gwynedd. O'r 5 ymgeisydd ar y rhestr aros, mae 3 wedi cymryd rhan yn yr asesiad o lety ac

wedi cwblhau holiadur ond maent wedi'u cynnwys yn y 5 lle mae angen llety arnynt nawr.

Graff Rhif 15:- Yr Angen am Aelwydydd yng Ngwynedd yn y pum mlynedd nesaf

Yn y tabl isod dangosir math yr aelwydydd y gellir bod angen tenantiaeth/llain arnynt yn y pum mlynedd nesaf.

	Oedran	Oedran	Nifer yr aelwydydd sy'n ofynnol
Aelwyd Rhif 1	17 mlwydd oed	15 mlwydd oed	2
Aelwyd Rhif 2	17 mlwydd oed	15 mlwydd oed	2
Aelwyd Rhif 3	23 mlwydd oed	15 lwydd oed	2

4.2 Canfyddiadau Arolwg Cyngor Ynys Môn

4.2.1 Cwblhawyd 5 holiadur gan aelwydydd ym Môn. Mewn achosion lle nad oed yn bosib trefnu cyfweiliad wyneb yn wyneb, wedi i staff Tai Gogledd Cymru gysylltu â'r Sipsiwn a'r Teithwyr, cytunwyd ar gyfweiliadau ffôn a chwblhau'r holiadur heb gymorth. Golygodd hyn nad oedd rhai holiaduron wedi'u cwblhau cymaint ag y byddid wedi'i ddymuno.

4.2.2 Cafodd yr holiaduron a gafwyd ym Môn eu cwblhau gan Sipsiwn a Theithwyr o gymysgedd o gefndiroedd yn cynnwys dyn sioe deithiol, Teithwyr Newydd a Sipiwn / Teithwyr mewn brics a mortar.

4.2.3 Oherwydd y nifer fechan a gwblhawyd, natur amrywiol yr ymatebwyr ac am resymau cyfrinachedd, ni wnaed ymdrech i gyflwyno'r ymatebion ar ffurf graff ar gyfer Môn.

4.2.4 At hyn, mae'n ddefnyddiol defnyddio gwybodaeth am yr angen am y ddau safle parhaol a dros dro a gafwyd trwy sgysiau mwy anffurfiol gyda staff yr arolwg a swyddogion y Cyngor sydd wedi cael cyswllt gyda Theithwyr ac wedi trafod gyda hwy'r llynedd eu hanghenion llety a'r hyn y byddent yn ei ddymuno. Mae trafodaethau gyda theuluoedd sydd wedi aros mewn gwrsyll anawdurdodedig yn ystod yr haf yn dangos bod rhai ohonynt yn perthyn a bod hyn y lleoliad yn rhan o'i patrwm teithio. Roedd gan nifer o aelwydydd gysylltiad ar gyfer gwaith ar yr Ynys neu yn chwilio am waith cynnal a chadw gerddi/coed. Cyfeirir at hyn yn hwyrach ymlaen yn yr adroddiad yn adran 5 Asesu Anghenion Llety.

4.2.5 Teuluoedd ar safleoedd – Môn

Cwblhawyd dau holiadur gan aelwydydd Teithwyr Newydd. Ar sail y rhain a thrafodaeth gyda'r Teithwyr Newydd ystyrir bod pedair aelwyd sy'n byw ar safle Pentraeth ar hyn o bryd y mae angen llain arnynt.

Tynnodd y ddau a gafodd eu cyfweld sylw at y ffaith nad oedd cyfleusterau sylfaenol ar y safle. Roedd un wedi byw ar y safle dros bum mlynedd ac un ddeunaw mis. Nododd y ddau fod lleoliad y safle'n dderbyniol ond bod y safle'n anfoddhaol oherwydd nad oedd trydan, cawodydd a nodweddion diogelwch.

Ni ddywedodd yr un aelwyd a gyfwelwyd y byddai'r aelwyd yn debygol o dyfu dros y pum mlynedd nesaf.

4.2.6 Teuluoedd mewn brics a morter – Môn

Fel y manylir yn adran 3.2 defnyddiwyd nifer o ffyrdd i geisio cysylltu ag aelwydydd Sipsiwn a Theithwyr sy'n byw mewn brics a morter.

Cytunodd tair aelwyd sy'n byw mewn brics a morter ym Môn i gymryd rhan mewn cyfweiliadau.

Roedd pob aelwyd yn fodlon gyda'u llety cyfredol er bod un yn ceisio trosglwyddo i dŷ cymdeithasol arall.

Roedd yr holl aelwydydd wedi byw yn eu cartrefi presennol er dros bum mlynedd.

Ni chafwyd unrhyw achos o dystiolaeth o wrthwynebiad diwylliannol i fyw mewn brics a morter. Roedd un aelwyd yn

fodlon gyda'r llety cyfredol ond nododd y byddai byw ar lain yn "opsiwn a ffafir".

Rhoddwyd ystyriaeth ofalus i'r wybodaeth a roddwyd yn y cyfweiliadau. Er bod aelwydydd yn dweud eu bod yn hapus ar hyn o bryd yn eu llety presennol, roeddynt yn awyddus y dylai safleoedd fod ar gael fel bod modd i Sipsiwn a Theithwyr ddewis byw ar safle gan ddibynnu ar eu dymuniadau a'u hamgylchiadau. Fodd bynnag, nid oedd yn amlwg o'r aelwydydd a gyfwelwyd bod angen llain yn y pum mlynedd nesaf. Ni ddywedodd yr un ar y pryd eu bod yn dymuno mynd ar restr aros am lain.

Roedd plant ifainc mewn dwy aelwyd. Nid oedd eu hoedran yn mynd i arwain at dwf yn eu teulu a allai greu angen am lain yn y pum mlynedd nesaf.

4.2.7 Pobl Sioeau Teithiol – Môn

Cwblhawyd un holiadur gan aelod o urdd y Bobl Sioeau Teithiol oedd yn cynnal ffair deithiol ym Môn. Roedd Môn yn un o nifer o gyrchfannau yr oedd yn teithio iddo yn ystod yr haf. Er mynegi diddordeb mewn canfod safle i gadw ei offer yn nes i'w ardal weithio, nid oedd yn amlwg bod angen iard ym Môn.

Crybwyllwyd Manceinion fel ardal y byddai'n bosib symud iddi yn y dyfodol.

4.2.8 Safleoedd tramwy/ Mannau Aros Dros Dro - Môn

Cafwyd tri ymateb i'r cwestiwn E5, lle mae angen safleoedd tramwy neu fannau aros dros dro. Mae'r tri ymatebwr yn cydnabod fod angen safleoedd tramwy ychwanegol. Enwyd corridor yr A55, "unrhyw le ym Môn" ac ardal arfordirol Gogledd Cymru fel lleoliadau.

5 Pennod Pump – Asesu Anghenion Llety

5.1 Angen preswyl heb ei ddiwallu – Gwynedd

O'r ymatebion a ddaeth i law gan y saith aelwyd, roedd angen ffurflen gais yr Awdurdod Lleol ar bedair ohonynt er mwyn eu hystyried ar gyfer llety yng Ngwynedd. O'r pedair, mae tair ar y rhestr aros ar hyn o bryd.

O'r saith aelwyd yr angen posib yn y pum mlynedd nesaf fyddai chwe aelwyd. Mae pedair aelwyd wedi nodi'n benodol y byddent yn dymuno aros yng Ngwynedd. Nododd dwy aelwyd nad oeddynt yn siŵr ym mha Awdurdod Lleol y byddent yn dymuno byw.

O ran angen preswyl nodir y pum ffigwr a ganlyn yn yr astudiaeth:

Cyfnod	Gwynedd
Nawr (ar y rhestr aros ar hyn o bryd)	5
O fewn blwyddyn	1
1 i 2 flynedd	2
3 i 5 mlynedd	3
CYFANSWM	11

Mae pawb ar y rhestr aros yng Ngwynedd wedi mynegi diddordeb mewn cael llain ar safle'r Cyngor yn Llandygai.

Ni wnaeth yr angen yn y dyfodol a adnabuwyd yn yr arolwg nodi'n benodol mewn Siroedd unigol lle'r oedd y Sipsiwn / y Teithwyr yn chwilio am lety. Fodd bynnag, yng nghyswllt Gwynedd, daeth yr angen hwn gan breswylwyr yn ardal Bangor (safle Llandygai yn bennaf) ac ym Môn deuai o'r safle a oddefir ym Mhentraeth.

5.2 Angen Tramwy/Dros Dro heb ei Ddiwallu – Gwynedd

5.2.1 Mae Cyngor Gwynedd yn gwneud pob ymdrech i ymweld â phob gwersyll anghyfreithlon yn yr Ardal.

5.2.2 O fis Awst 2015 rhannwyd gwybodaeth ag unigolion am yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd adnabod safleoedd aros tramwy a dros dro ac roeddem yn annog yr unigolion i gwblhau'r holiadur.

5.2.3 Er na chwblhawyd yr un holiadur nododd rhai unigolion bod safleoedd aros dros do yn ofynnol ond eu bod yn ansicr ynghylch gorfod talu i aros ar y safle. Dengys gwybodaeth fod carafanau'n parcio'n anghyfreithlon ar hyn o bryd, mewn meysydd parcio'n bennaf, gyda chyfleusterau gerllaw.

5.2.4 Nododd y saith ymatebwr a gwblhaodd yr holiadur bod angen safleoedd tramwy/aros dros dro ac awgrymu'r isod:-

- **Meddwl fod angen mwy - ddim yn siŵr yn lle, ond ddim yn meddwl eu bod yn gweithio gystal â hynny. Os oes safleoedd yn gofyn am arian, byddir yn tueddu i ddefnyddio safleoedd nad oes ganddynt ganiatâd ac sydd â chyfleusterau'n rhad ac am ddim. At hyn, yn gallu cael gwahanol deuluoedd sydd ddim yn cael ymlaen â'i gilydd yn aros ar un safle. Gwell gennyf beidio dweud yn lle (1)**
- **Ar hyd yr A55 (5)**
- **Ardal Bangor/ Gwynedd (1)**

5.2.5 Dengys y dystiolaeth a gafwyd yn ystod yr astudiaeth hon yw bod angen mannau aros dros dro ar sipsiwn neu deithwyr yn hytrach na safleoedd tramwy.

5.2.6 Mae lefel y gwersylloedd anghyfreithlon a welwyd yn y rhan helaeth o ardaloedd wedi bod am un ymweliad yn ystod y flwyddyn. Mae'r rhain ar safleoedd sydd, yn hanesyddol, wedi gweld symudiadau o'r fath ers

sawl blwyddyn ac, yn hynny o beth, caiff y defnydd dros dro ei oddef am yr ymweliad blynyddol hwn.

5.2.7 Er hynny, mae dwy ardal benodol lle gwelir defnydd uwch, sef maes parcio Shell yng Nghaernarfon (9 ymweliad yn ystod 2015) ac ar hyd yr A55 ar draws Ynys Môn (9 Gwersyll ar hyd y llwybr hwn yn ystod 2015).

5.3 Angen preswyl heb ei ddiwallu – Môn

5.3.1 Fel y cyfeirir yn Adran 4.2.5 uchod, nodwyd bod angen nad oedd wedi'i ddiwallu ar y safle nad oedd caniatâd iddo ond a gaiff ei oddef - safle a ddefnyddir gan Deithwyr Newydd. Yn sgil holiaduron a sgysiau mwy anffurfiol, gwelwyd fod angen gan bedair aelwyd un person sy'n preswyllo'n barhaol ar y safle.

Cyfnod	Ynys Môn
Nawr (ar y rhestr aros ar hyn o bryd)	4
O fewn blwyddyn	0
1 i 2 flynedd	0
3 i 5 mlynedd	0
CYFANSWM	4

5.4 Angen Tramwy / Dros Dro heb ei Ddiwallu – Môn

5.4.1 Cafodd dau wersyll, 3 a 5 o garafanu nad oedd caniatâd iddynt eu cofnodi ym Môn yn ystod cyfnod yr arolwg ond nid oedd modd trefnu cyfweiliadau ffurfiol. Yn adran 2.7 cyflwynir y dystiolaeth a gofnodwyd ar wersylloedd diweddar nad oedd caniatâd iddynt.

5.4.2 Yn sgil trafodaethau gyda rhai Sipsiwn a Theithwyr ar y gwersylloedd hyn gwelwyd fod y teithwyr wedi dilyn yr A55 i Iwerddon ac oddi yno neu wedi ymgynnull ym Môn o wahanol fannau yn y Deyrnas Unedig fel rhan o batrymau teithiol blynyddol.

5.3.1 Mae patrwm i'r gwersylloedd hyn sef mae'r gwersylloedd yng Nghaergybi wedi bod am un neu ddwy o nosweithiau gyda dim mwy na 6 charafán. Fel sydd wedi ei nodi yn adran 2.7 mae 'na wersyll mwy ym Mona bod Haf sydd hefo 15 o garafanau. Ar sail hyn, rydym yn argymhell man aros dros dro yng nghanol yr Ynys a'r ail yng nghyffiniau Caergybi sef man stopio addas fyddai'n cyfarch yr angen presennol. Fyddai angen darpariaeth i oddeutu 15 o garafanau yng nghanol yr Ynys.

6.0 Pennod Chwech – Casgliad ac Argymhellion

6.1 Casgliad

6.1.1. Y Broses Asesu

Yn yr adroddiad hwn ceir manylion sut mae Cyngorau Gwynedd a Môn wedi dilyn camau'r fethodoleg a argymhellir dan Ganllawiau Llywodraeth Cymru "Asesu Llety Sipsiwn a Theithwyr".

Mae'r ddau Awdurdod wedi ymgysylltu â'r Cyhoedd trwy amryfal ffyrdd i godi ymwybyddiaeth a sicrhau fod cymunedau lleol ac aelodau o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr wedi cael digon o gyfle i roi mewnbwn ar y galw fydd yn y dyfodol am leiniau preswyl a mannau aros dros dro. Gwnaed hyn er mwyn sicrhau y rhoddwyd ystyriaeth i agweddau perthnasol o Gydlyniant Cymunedol.

Y rhwystrau y daethpwyd ar eu traws yn ystod yr astudiaeth oedd cyndynrwydd aelodau gwersylloedd, nad oedd caniatâd iddynt, i gwblhau'r holiadur a thrafferthion gyda threfnu cyfweiliadau gyda rhai aelodau o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr. Un ai nid oeddynt ar gael am resymau personol neu roeddynt yn anfodlon cymryd rhan. Caiff ei gydnabod y daethpwyd i ddeall y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr yn well yn ystod yr astudiaeth hon, sy'n sail i ymgysylltu ac i'r asesiad ffurfiol nesaf ymhen pum mlynedd.

Fel rhan o'r broses ymgysylltu trefnwyd hyfforddiant i staff ac Aelodau Etholedig ym mhob Awdurdod Lleol ac mae staff wedi medru cael gwybodaeth a chymorth i gynyddu eu hymwybyddiaeth o Sipsiwn a Theithwyr ac agweddau o Gydlyniant Cymunedol. Mae'r ddau Awdurdod Lleol wedi bod mor gynhwysol ag y gallant yn ymarferol trwy fabwysiadu sawl dull o ymgysylltu â'r Cyhoedd a'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr. Mae'r grŵp llywio wedi cyfarfod o bryd i'w gilydd yn ystod proses cynllunio'r asesiad ac wedi cynnwys cynrychiolwyr o'r Adran Dai, Cydlyniant Cymunedol, Aelodau Lleol a chynrychiolwyr ymhlith y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr.

6.1.2 Yn sgil dilyn y fethodoleg hon, dyma yw'r angen a nodir am safleoedd yng Ngwynedd a Môn

Lleiniau preswyl parhaol

	Lleiniau preswyl parhaol y mae eu hangen nawr	Yr angen posib am leiniau preswyl dros y pum mlynedd nesaf
Gwynedd	5	6
Môn	4	0

Safleoedd ar gyfer mannau tramwy / aros dros dro

	Nifer y safleoedd ychwanegol y mae eu hangen	Lleoliad y safleoedd y mae eu hangen
Gwynedd	1	Ardal Caernarfon
Môn	2	Canol Môn ac Ardal Caergybi

6.2 Argymhellion

Mae dyletswydd gyfreithiol ar yr awdurdodau lleol i arfer eu swyddogaethau i ddarparu lleiniau er mwyn diwallu'r anghenion a nodir.

Er mwyn diwallu'r angen a nodir yn yr asesiad gwneir yr argymhellion a ganlyn.

6.2.1 Bod yr angen preswyl a nodir am leiniau preswyl yn cael ei ddiwallu trwy:-

- 6.2.1.1 Ddiogelu'r ddarpariaeth breswyl bresennol yn Ardal yr Astudiaeth yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd;
- 6.2.1.2 Neilltuo estyniad i'r safle Sipsiwn presennol yn Llandygai ym Mangor yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd er mwyn diwallu angen preswyl Gwynedd.
- 6.2.1.3 Neilltuo safle yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn ardal Menai ar gyfer diwallu'r angen a aseswyd am bedair llain barhaol yn sgil y safle a oddefir ar Ffordd Pentraeth.
- 6.2.1.4 Bod y Cyngor yn ceisio arian o Grant Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr Llywodraeth Cymru er mwyn datblygu'r safleoedd preswyl a nodir. Bod y ddau Gyngor yn cytuno ar gynlluniau prosiect

6.2.2 Dylai'r angen a nodir am fan aros dros dro gael ei ddiwallu trwy:

- 6.2.2.1 Neilltuo man aros dros dro yn ardal Caernarfon;

- 6.2.2.2** Yn ogystal yng Ngwynedd, gan y crybwyllwyd mai am un ymweliad oedd y rhan fwyaf o wersylloedd anghyfreithlon yn ardal y Bala a Chricieth, parhau i ddefnyddio'r protocol goddefol yng nghyswllt y mathau hyn o ymweliadau yn yr ardaloedd hyn.
- 6.2.2.3** Neilltuo dau fan aros dros dro ar hyd yr A55 ar Ynys Môn, un yn ardal Caergybi ac un yng nghanol yr ynys, ar gyfer anghenion Sipsiwn a Theithwyr sydd wedi gwersyllu'n anghyfreithlon yn rheolaidd yn y ddwy ardal hyn. Dylai bod lle yn y safle yng nghanol yr ynys ar gyfer 15 carafán. Dylai bod lle yn y safle yng Nghaergybi ar gyfer 12 carafán.

6.2.3 Argymhellion Ychwanegol

- 6.2.3.1** Bod y Cynghorau'n ymrwymo arian tuag at hwyluso'r tri man aros dros dro a nodir fel bo angen.
- 6.2.3.2** Bod Grŵp Llywio'r Prosiect yn parhau i gwrdd ddwywaith y flwyddyn i sicrhau y byddir yn parhau i fonitro'r sefyllfa a gweld a ddylid darparu rhagor o fannau preswyl neu aros dros dro er mwyn diwallu unrhyw angen pellach a nodir.
- 6.2.3.3** Bod Grŵp Llywio'r prosiect yn datblygu cynllun gweithredu ar y cyd yn cynnwys unrhyw faterion o Asesiad 2013 o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr na roddwyd sylw iddynt, ynghyd â'r argymhellion a nodir yn astudiaeth 2015.

Cyfeirnodau:-

1. Cyfrifiad 2011

<https://www.nomisweb.co.uk/census/2011/KS201EW/view/1946157384?cols=measures>

2. Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

<http://www.ons.gov.uk/ons/search/index.html?newquery=CT0128>

3. StatsCymru – Llywodraeth Cymru :-

<https://statswales.wales.gov.uk/Catalogue/Equality-and-Diversity/Gypsy-and-Traveller-Caravan-Count> - gwelwyd 17.08.15

Polisïau'r Cynllun Datblygu Lleol

Cyflwyniad

- Mae'r cynllun datblygu cyfredol ar gyfer Ynys Môn yn cynnwys Cynllun Fframwaith Gwynedd (1993) a Chynllun Lleol Ynys Môn (1996). Oherwydd y gwnaed gwaith sylweddol wrth baratoi Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn, rhoddir pwys iddo hefyd fel ystyriaeth berthnasol wrth ymdrin â cheisiadau cyfredol.
- Mae'r cynllun datblygu ar gyfer Gwynedd yn cynnwys Cynllun Unedig Gwynedd a fabwysiadwyd (2009).
- Mae Cyngorau Ynys Môn a Gwynedd wrthi'n paratoi Cynllun ar y Cyd newydd ar gyfer y ddwy Sir, a adwaenir fel **Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (2011 – 2026)**.
- Mae Cynllun Datblygu Lleol Eryri (2011) yn ymwneud â thir y tu mewn i ffiniau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Er bod polisïau a ganlyn y Cynllun Datblygu Lleol yn rhoi canllawiau ar faterion cynllunio defnydd tir sy'n ymwneud â datblygiadau Sipsiwn a Theithwyr, mae'n bwysig pwysleisio na ddylid darllen y polisïau hyn ar wahân i bolisi eraill sydd yn y Cynllun Datblygu perthnasol.
- **Ynys Môn – Polisïau'r Cynllun Lleol ynghylch Sipsiwn a Theithwyr**
Mae'r cynllun datblygu ar gyfer Ynys Môn yn cynnwys:
 - Cynllun Fframwaith Gwynedd (a gymeradwywyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol yn 1993); a
 - Chynllun Lleol Ynys Môn (a fabwysiadwyd yn 1996).

Paratowyd y ddau gynllun hyn dan yr hen system gynllunio gyda'r Cynllun Fframwaith yn ymwneud â'r strategaeth yn gyffredinol tra bo'r Cynllun Lleol yn ymwneud ag achosion penodol a pholisïau yn seiliedig ar bynciau. Tystiwyd bod y Cynllun Lleol "yn cydymffurfio" â'r Cynllun Fframwaith.

- **Cynllun Fframwaith Gwynedd (a gymeradwywyd ym mis Tachwedd 1993)**

- Nid oes polisïau penodol sy'n ymwneud â Datblygiadau Sipsiwn a Theithwyr yng Nghynllun Fframwaith Gwynedd. Ni chynigwyd safleoedd yng Nghynllun Fframwaith Gwynedd.
- Mae modd edrych ar ddolen i gopi o Gynllun Fframwaith Gwynedd ar wefan y Cyngor. Dyma'r ddolen i'r ddogfen:
<http://www.anglesey.gov.uk/planning-and-waste/planning-policy/current-plans-and-policies/gwynedd-structure-plan/>

Datganiad Ysgrifenedig Cynllun Lleol Ynys Môn (1996)

Nid oes polisïau na chynigion penodol sy'n ymwneud yn uniongyrchol â darparu safleoedd Sipsiwn a Theithwyr yng Nghynllun Lleol Ynys Môn. Fodd bynnag, cyfeirir at y safle Sipsiwn yn Llandygai, sy'n gyfrifoldeb i Gyngor Gwynedd. Nodir yn y Cynllun hwn fod digon o ddarpariaeth ar hyn o bryd i gwrdd ag anghenion yn ystod Cyfnod y Cynllun Lleol. Mae'r cynllun yn egluro y bydd ceisiadau cynllunio am Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr, os cânt eu cyflwyno, yn cael eu hystyried yng nghyd-destun Polisi 1 'Polisi Cyffredinol' a'r cyngor a roddir yng nghylchlythyr 2/94 y Swyddfa Gymreig, Safleoedd Sipsiwn a Chynllunio.

Mae modd edrych ar ddolen i gopi o Gynllun Lleol Ynys Môn ar wefan y Cyngor. Dyma'r ddolen i'r ddogfen:
<http://www.anglesey.gov.uk/planning-and-waste/planning-policy/current-plans-and-policies/ynys-mn-local-plan/>

Cynllun Unedol a Stopiwyd (mis Rhagfyr 2005)

Sefydlodd Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994 awdurdodau unedol yng Nghymru gan ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lunio Cynlluniau Datblygu Unedol (CDU).

Dechreuodd Cyngor Môn weithio ar y CDU yn hwyr yn yr 1990au ac aeth y cynllun trwy'r newidiadau adnau ac arfaethedig i Ymchwiliad Cyhoeddus Lleol. Yn 2004, daeth Adroddiad yr Arolygydd i law'r Cyngor ac aeth gwaith rhagddo i baratoi'r Newidiadau Arfaethedig i'r cynllun.

Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2005, penderfynodd y Cyngor llawn roi terfyn ar ragor o waith ar y cynllun a chafodd y newidiadau arfaethedig erioed eu cyhoeddi.

Rhoddir pwys i'r CDU fel ystyriaeth berthnasol wrth wneud penderfyniadau at ddibenion rheoli datblygu ond nid oes ganddo statws cynllun llawn sydd wedi'i fabwysiadu. Caiff y safiad hwn ei gefnogi mewn llythyr, dyddiedig y 6ed o Orffennaf 2006, oddi wrth Adain Gynllunio Llywodraeth Cynulliad Cymru (mae copi o'r llythyr hwn yn y CDU a stopiwyd).

Rhaid penderfynu ar y pwys i'w roi i amryfal rannau'r CDU (polisiau ac ati) yn ôl haeddiannau achos yng nghyswllt nodweddion y cais, Argymhellion yr Arolygydd ym mis Gorffennaf 2004 ac unrhyw wrthwynebiadau arbennig.

Mae modd edrych ar ddolen i gopi o'r CDU a stopiwyd (2005) ar wefan y Cyngor. Dyma'r ddolen i'r ddogfen:

<http://www.anglesey.gov.uk/planning-and-waste/planning-policy/current-plans-and-policies/unitary-development-plan/stopped-udp-unadopted-december-2005/>

Nid oes polisiau ynghylch neilltuo safleoedd penodol nac eithriadau gwledig sy'n ymwneud â Sipsiwn yn y Cynllun. Bydd y polisi sy'n seiliedig ar y meini prawf a ganlyn yn cael ei ddefnyddio pe cyfyd tystiolaeth bod yno angen.

Polisi Tai HP13 – SAFLEOEDD SIPSIWN

Caniateir cynigion ar gyfer safleoedd i garafanau Sipsiwn lle:

- i) bod y safle wedi ei sgrinio'n ddigonol neu fod modd ei sgrinio'n ddigonol; a**
- ii) bod y safle mewn ardal lle bydd Sipsiwn yn arfer mynd; a**
- iii) bod y safle o fewn pellter rhesymol i ysgolion, siopau, cyfleusterau meddygol ac o fathau eraill yn y gymuned.**

Ardal Gynllunio Gwynedd – Polisiâu Cynllunio Lleol ynghylch Sipsiwn a Theithwyr

Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd (a fabwysiadwyd yn 2009)

Pan oedd y cynllun uchod wrthi'n cael ei baratoi, y gred oedd bod digon o ddarpariaeth ar gyfer anghenion sipsiwn ar y safle yn Llandygai, ger Bangor ond gellid cyflwyno ceisiadau i'r Cyngor am ragor o safleoedd. Nid oes safleoedd wedi'u neilltuo'n benodol yn y Cynllun

Polisi CH16 – SAFLEOEDD SIPSIWN

Caniateir cynigion am safleoedd Sipsiwn yn ardal y Cynllun ar yr amod y darparwyd tystiolaeth o wir angen am y datblygiad.

Mae modd edrych ar ddolen i gopi o Gynllun Datblygu Unedol Gwynedd ar wefan y Cyngor. Dyma'r ddolen i'r ddogfen:

<http://www.cartogold.co.uk/gwynedd/>

Yn yr eglurhad am y polisi, nodir y caiff Sipsiwn, at bwrpas y polisi hwn, eu diffinio fel pobl sy'n symud ac yn teithio fel rhan o'u bywoliaeth ac nid yw hyn yn cynnwys pobl sy'n crwydro o le i le heb ennill bywoliaeth, sef Teithwyr yr Oes Newydd.

Cyn cymeradwyo safle ychwanegol, rhaid i'r Awdurdod fod yn fodlon bod yna angen gwirioneddol am y safle newydd. Fel yn achos datblygiadau eraill, ni fydd safleoedd a gâi effaith annerbyniol ar y tirlun, yr arfordir neu ar fywyd gwyllt, yn sgil eu lleoliad neu osodiad y safle, yn cael eu cymeradwyo. Ni fydd bwriadau a gâi effaith ar fwynderau trigolion gerllaw neu ar ddiogelwch y briffordd yn cael eu cymeradwyo.

Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (2011 – 2026)

Cynllun Adnau (2015)

Yn 2010 penderfynodd Cyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd weithio gyda'i gilydd i baratoi Cynllun ar y cyd yn cynnwys Ardaloedd Awdurdodau Cynllunio Lleol Gwynedd a Môn. Ymgynghorwyd â'r cyhoedd yn ffurfiol ynghylch fersiwn adnau'r Cynllun rhwng 16 Chwefror a 31 Mawrth 2015. Unwaith y bydd y Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd wedi'i fabwysiadu, bydd yn disodli'r amryfal Gynlluniau y cyfeirir atynt uchod a bydd yn fan cychwyn ar gyfer ystyried ceisiadau cynllunio ar gyfer ardal gynllunio Ynys Môn a Gwynedd.

Er bod cryn waith wedi'i wneud ar y polisiâu ni roddir pwys iddynt fel ystyriaeth gynllunio berthnasol at ddibenion rheoli datblygu. Bydd y pwys sydd i'w roi i fersiwn ddrafft Cynllun Datblygu Lleol yn dibynnu'n gyffredinol ar ba mor bell y mae wedi mynd, ond nid yw'n cynyddu wrth i'r cynllun fwrw ymlaen i gael ei fabwysiadu (Polisi Cynllunio Cymru Tachwedd 2014, paragraff 2.8.1). Wrth i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd fwrw ymlaen trwy'r cyfnod archwilio ac, felly, yn nes at gael ei fabwysiadu, efallai y byddai modd rhoi rhyw gymaint o bwys i'w bolisiâu drafft fel ystyriaethau perthnasol wrth wneud penderfyniadau cynllunio. Bydd gofyn i'r arolygydd a benodwyd i gynnal y gwaith archwilio ystyried cywirdeb y cynllun cyfan yng nghyd-destun y polisi cenedlaethol a'r holl faterion eraill sy'n berthnasol iddo wrth gynnal y gwaith

archwilio. Bydd pwysau polisiâu drafft yn llai os bydd gwrthwynebiadau iddynt neu os ydynt yn groes i bolisiâu cynllunio cenedlaethol.

Mae tri pholisi yn y Cynllun Adnau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr. Mae modd gweld y polisiâu yn: <http://www.anglesey.gov.uk/Journals/2015/02/13/r/v/e/Deposit-Plan-2015.pdf>

POLISI TAI11: GWARCHOD SAFLEOEDD SIPSIWN A THEITHWYR

Mae'r safle Sipsiwn presennol yn Llandygai, Bangor, fel sydd i'w weld ar y Map Cynigion, yn cael ei ddiogelu fel safle preswyl parhaol i'w ddefnyddio ddim ond gan Sipsiwn.

Bydd unrhyw safleoedd Sipsiwn a Theithwyr newydd sy'n cael caniatâd cynllunio ac yn cael eu gweithredu hefyd yn cael eu diogelu i'w defnyddio gan Sipsiwn neu Deithwyr.

Gwrthodir cynigion ar gyfer defnydd arall ar safle sydd wedi'i ddiogelu heblaw am pan fydd safle arall yn ei le wedi cael ei adnabod a'i ddatblygu i ddarparu cyfleusterau o safon gyfatebol neu well (yn cynnwys o ran lleoliad) tra mae angen yn parhau am y fath safleoedd, yn ôl Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr neu'r dystiolaeth orau sydd ar gael.

Pwrrpas y polisi hwn yw diogelu safleoedd sydd â chaniatâd cynllunio at ddefnydd preswyl Sipsiwn a Theithwyr a safleoedd y rhoddir y cyfryw ganiatâd iddynt yn y dyfodol. Bydd yn cynorthwyo i sicrhau na chaiff safleoedd Sipsiwn a Theithwyr eu colli i ddefnyddiau amgen, onid yw ystyriaethau cynllunio perthnasol eraill yn nodi fel arall.

POLISI TAI12: DYRANNU SAFLEOEDD SIPSIWN A THEITHWYR

Er mwyn cyfrannu at ateb yr angen am leiniau i Sipsiwn a Theithwyr fel y dangosir yn yr Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr mae'r lleoliad a ganlyn, fel y dangosir ar y Map Cynigion, wedi cael ei adnabod ar gyfer datblygiad posib fel defnydd parhaol gan Sipsiwn neu Deithwyr, ac i'w feddiannu ddim ond gan Sipsiwn neu Deithwyr

Safleoedd parhaol i Sipsiwn neu Deithwyr

Lleoliad	Nifer y lleiniau	Preswylwyr
Estyniad i'r safle presennol yn Llandygai, Bangor	5	Sipsiwn

Wrth i'r Cyngorau symud tuag at y cyfnod Cyflwyno (a ddisgwylir ym mis Chwefror 2016) yn y broses o gynllunio'r Cynllun, mae Methodoleg Asesu Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr yn cael ei defnyddio i adnabod safleoedd lle mae bylchau mewn darpariaeth er mwyn bodloni'r asesiad mwyaf cyfredol o anghenion am leiniau preswyl parhaol yn ogystal â chyfres o leiniau aros dros dro ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr.

Yn y Cynllun Adnau mae canllawiau ynghylch y broses asesu arfaethedig a ddefnyddir i adnabod safleoedd preswyl parhaol posib a safleoedd aros dros dro fel dyraniadau yn Ardal y Cynllun. Cyflwynir rhagor o wybodaeth am y broses asesu ym Mhapur Tesun 18 yn nodi Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr a chaiff ei diweddarau yn y cyfnod Cyflwyno.

Mae modd edrych ar ddolen i gopi o Bapur Testun 18 ar wefan y Cyngor. Dyma'r ddolen i'r ddogfen:

<http://www.anglesey.gov.uk/Journals/2015/02/16/r/a/r/Topic-Paper-Identifying-Gypsy-and-Traveller-Sites.pdf>

Mae'r polisi arfaethedig a ganlyn sy'n seiliedig ar feini prawf wedi'i ddrafftio fel bod modd rhoi caniatâd cynllunio i Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr preswyl parhaol ac estyniadau i safleoedd sydd eisoes wedi'u caniatáu, a hynny ar dir na fyddai, fel arall, yn cael ei ryddhau ar gyfer codi 'tai brics a morter'.

POLISI TAI13: SAFLEOEDD AR GYFER LLEINIAU I SIPSIWN A THEITHWYR

Caniateir cynigion am safleoedd preswyl parhaol ar gyfer Sipsiwn neu Deithwyr ac estyniadau i safleoedd sydd wedi cael eu hawdurdodi'n barod ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr ar dir na fyddai fel arall yn cael ei ryddhau ar gyfer datblygiad preswyl os gellir cydymffurfio gyda'r meini prawf canlynol i gyd:

1. Bod angen lleol gwirioneddol yn cael ei adnabod;
2. Bod mynediad ar gael at yr isadeiledd cludiant a chymdeithasol angenrheidiol, neu fod modd eu darparu'n rhwydd;
3. Does dim modd darparu ar eu cyfer ar safle awdurdodedig sy'n bodoli'n barod;
4. Nad yw ffactorau amgylcheddol, yn cynnwys risg o lifogydd, sefydlogrwydd y tir, tir wedi'i halogi, a bod yn agos at leoliadau peryglus yn gwneud y safle'n amhriodol ar gyfer datblygiad preswyl;
5. Mae modd cael gwasanaethau dŵr, trydan a rheoli gwastraff i'r safle;
6. Bod dyluniad y datblygiad yn dangos y rhoddwyd ystyriaeth briodol i Ganllaw Arfer Da Llywodraeth Cymru, Arfer Da o ran Dylunio Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr yng Nghymru;
7. Nad oes effaith afresymol ar gymeriad ac ymddangosiad yr ardaloedd o gwmpas, yn cynnwys ar amwynder preswyl meddianwyr cyfagos neu amodau gweithredu busnesau sy'n bodoli'n barod;
8. Nad oes effeithiau niweidiol ar ardaloedd wedi'u dynodi o

bwysigrwydd rhyngwladol neu genedlaethol ar gyfer bioamrywiaeth a thirwedd;

9. Bod trefniadau boddhaol yn eu lle i gyfyngu ar feddiannaeth o'r lleiniau i Sipsiwn neu Deithwyr.

Yn ogystal â bod yn bolisi sy'n seiliedig ar feini prawf, byddai modd disgrifio'r polisi hwn fel "math sy'n eithriad" i'r polisi. Pwrpas y polisi hwn yw ei gwneud yn bosib rhyddhau tir y tu allan i ffiniau datblygu ar gyfer llety fforddiadwy Sipsiwn a Theithwyr lle na fyddai 'tai o frics a mortar' fel arfer yn cael eu caniatáu.

Mae'r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd wrthi'n ystyried yn ofalus sylwadau a gyflwynwyd yn ystod ymgynghoriad cyhoeddus ynghylch y Cynllun Adnau yng nghyswllt elfennau o'r polisiau a ddisgrifir uchod. Bydd unrhyw welliannau y bydd gofyn eu gwneud i roi sylw i'r sylwadau hyn yn cael eu cyflwyno mewn atodiad i'r Cynllun Adnau a'u disgrifio fel 'Newidiadau y Canolbwyntir arnynt'.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd gofyn iddynt adnabod digon o safleoedd i gwrdd ag angen am leiniau ychwanegol ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr a gyfrifwyd o'r Asesiad diweddaraf o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr. Bydd y safleoedd ychwanegol hyn yn cael eu cyflwyno mewn atodiad i'r Cynllun Adnau a'u disgrifio fel 'Newidiadau y Canolbwyntir arnynt'. Bydd yr holl Newidiadau y Canolbwyntir arnynt yn cael eu cyflwyno i'r Arolygydd Cynllunio fel gwelliannau a argymhellir i'r Cynllun Adnau.

Yn ystod archwiliad y Cyhoedd i'r Cynllun, bydd yr Arolygydd Cynllunio'n asesu cywirdeb y Cynllun. Gallai'r Arolygydd Cynllunio argymhell newidiadau i bolisiau ac i ddyraniadau arfaethedig (gan gynnwys y polisiau Sipsiwn a Theithwyr a dyraniadau safleoedd arfaethedig) er mwyn sicrhau fod y Cynllun yn cydymffurfio â'r profion cywirdeb. Bydd y Newidiadau y Canolbwyntir arnynt ac unrhyw Newidiadau a gyfyd o'r Archwiliad yn mynd i ymgynghoriad cyhoeddus (a ddisgwylir yn ystod 2016).

Parc Cenedlaethol Eryri – Polisiâu Cynllunio Lleol ynghylch Sipsiwn a Theithwyr

Datganiad Ysgrifenedig Eryri 2007-2022 (2011)

Mabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol Eryri cyn cyhoeddi Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd Cymru yn 2013. Oherwydd nad oedd tystiolaeth o angen wedi'i brofi am safleoedd Sipsiwn a Theithwyr, ni neilltuodd Awdurdod y Parc Cenedlaethol unrhyw safleoedd yn benodol at ddefnydd Sipsiwn a Theithwyr a chyflwynwyd ganddynt y polisi dros dro a ganlyn sy'n seiliedig ar feini prawf er mwyn barnu ceisiadau cynllunio yn y dyfodol ar gyfer Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr.

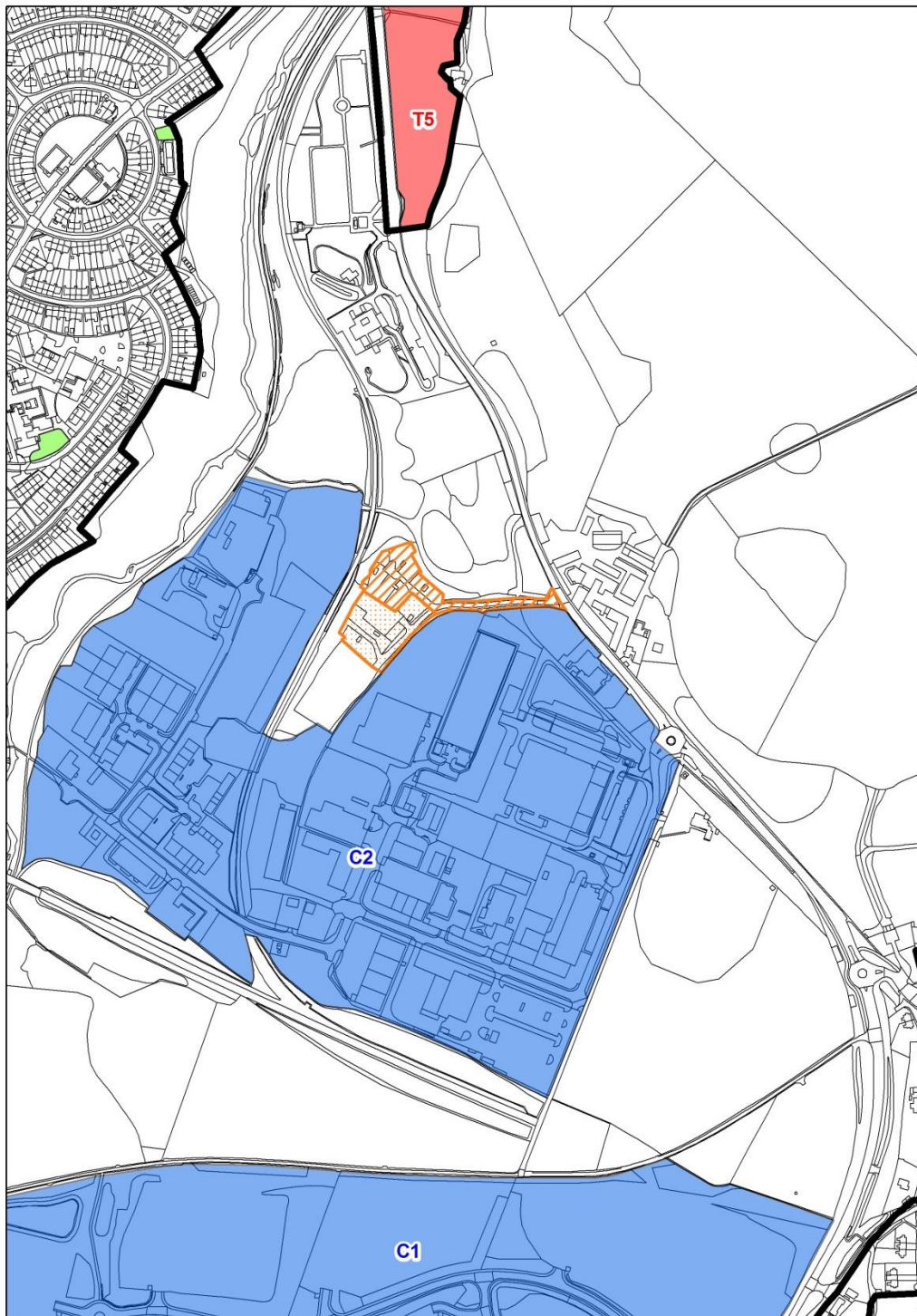
Polisi Datblygu 13: Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr

O fewn y Parc Cenedlaethol bydd caniatâd cynllunio am safleoedd sipsi yn cael ei gymeradwyo ar yr amod y bodloni'r meini prawf canlynol:

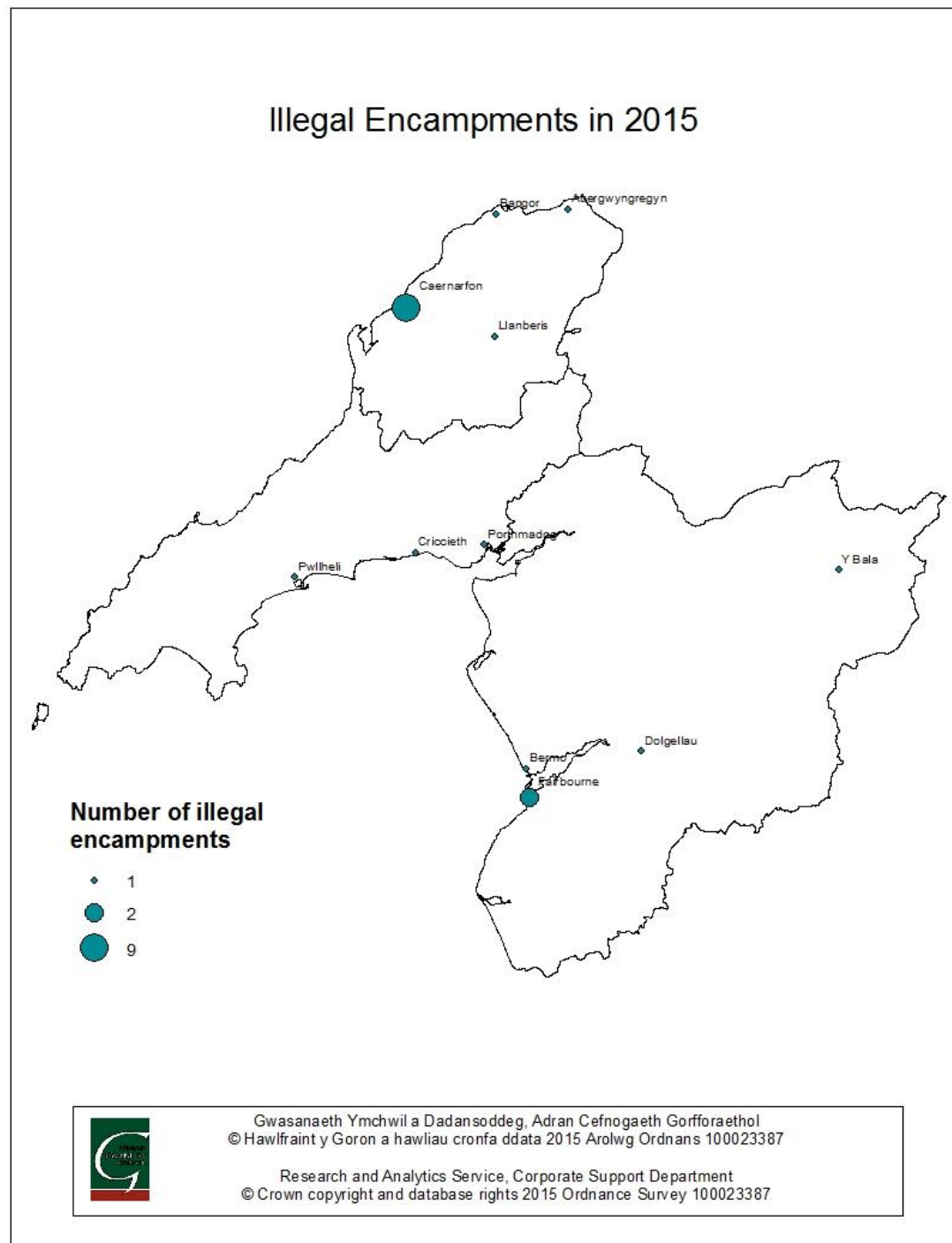
- i. Mae tystiolaeth o'r angen i leoli neu ddarparu trefniadau darfodol yn yr ardal wedi'i bennu.
- ii. Ni fydd defnydd y safle yn achosi niwed sylweddol i amwynder preswyl na chyhoeddus.
- iii. Fod y safle ar raddfa gyfartal gyda'r gymunedol sefydlog agosaf.
- iv. Fod gan y safle ddarpariaeth ddigonol o wasanaethau hanfodol gan gynnwys gwasanaeth gwastraff ac ailgylchu a gwasanaethau prif ffrwd gyflenwad, ac nid yw'n gosod unrhyw faich ychwanegol ar isadeiledd lleol
- v. Fod gan y safle fynediad uniongyrchol i brif ffordd ac mae ar lwybr taith bws sydd yn rhoi mynediad at wasanaethau lleol.
- vi. Nid yw'r cynnig yn ymddangos yn sylweddol ymwithiol, mae'n cydweddu â'r dirwedd ac mae wedi'i dirlunio'n foddhaol.

Mae paragraff 5.49 o'r testun eglurhaol yn pwysleisio pwysigrwydd sicrhau fod Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr yn cael eu lleoli'n gynnil a'u bod yn unol â dibenion y Parc Cenedlaethol. Mae modd edrych ar y Cynllun Cyfan yn: http://www.eryri-npa.gov.uk/data/assets/pdf_file/0004/184684/ELDP-Final-6.1.12.pdf

Map – Cynllunio

Atodiad C

Atodiad D

Grŵp Llywio Prosiect Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gwynedd a Môn

Enw	Adran	Corff
Y Cynghorydd Ioan Thomas	Arweinydd Portffolio Tai / Gofal Cwsmer ac Amddifadedd a Chydraddoldeb	Cyngor Gwynedd
Y Cynghorydd Dafydd Meurig	Arweinydd Portffolio Cynllunio a Rheoleiddio	Cyngor Gwynedd
Y Cynghorydd Aled Morris Jones	Arweinydd Portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai	Cyngor Môn
Arwel Owen (Cadeirydd)	Tai - Uwch-swyddog Tai	Cyngor Gwynedd
Lucy Reynolds	Tai - Rheolwr Strategaeth a Datblygu Tai (Rheolwr Prosiect Môn)	Cyngor Môn
Catrin Roberts	Tai - Rheolwr Strategaeth a Datblygu Tai (Rheolwr Prosiect Gwynedd)	Cyngor Gwynedd
John Hughes Jones	Uwch-swyddog Lles Addysg	Cyngor Gwynedd
Bethan Roberts	Swyddog Sicrhau Ansawdd	Cyngor Gwynedd

Enw	Adran	Corff
Robert Thomas	Arweinydd Tîm – Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd Gwynedd a Môn	Cyngor Gwynedd a Môn
J Mike Evans	Uwch-swyddog Cynllunio – Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd Gwynedd a Môn	Cyngor Gwynedd a Môn
Rebeca Jones	Swyddog Cynllunio (Polisi)	Parc Cenedlaethol Eryri
Megan Marie Riley	Cynrychiolydd Sipsiwn a Theithwyr	Cynrychiolydd Sipsiwn a Theithwyr
Paulette Campbell	Rheolwr Gweithredol Tai â Chymorth	Tai Gogledd Cymru
Adrian Roberts	Swyddog Cyswllt Sipsiwn a Theithwyr – Tai	Cyngor Gwynedd
Tony Jones	Cydgysylltydd Cymunedau Rhanbarthol	Conwy, Gwynedd a Môn

ATODIAD 2 – HOLIADUR

ADRAN A – EICH CARTREF

A1 Lle ydych chi'n byw nawr?

Safle Preswyl yr Awdurdod Lleol ("Y Cyngor")	
Safle symudol y Cyngor	
Safle preifat ac arno ganiatâd cynllunio	
Safle Preifat heb ganiatâd cynllunio ar hyn o bryd	
Gwersyll heb ganiatâd	
Brics a Morter – Rhentu Cymdeithasol	
Brics a Morter – Rhentu preifat	
Brics a Morter – Perchen-ddeiliad	

A2 Ydych chi'n fodlon gyda'ch llety presennol?

Ydw	
Nac ydw	
Gwell gennyf beidio â dweud	

Os 'nac ydw', eglurwch beth fyddai modd ei wella:

A3 Oes modd i chi ddweud wrthyf pam eich bod yn byw yma ?

Cysylltiadau lleol (Teulu neu waith)	
Dim llain arall â chaniatâd arno	
Methu cael hyd i dŷ i symud iddo	
Rhesymau iechyd neu oedran	
Gwell gennyf dai na charafanau	
Arall:	

A4 Ers pryd ydych chi'n byw yma?

Llai na mis	1–6 mis	7 – 12 mis	1 - 2 flynedd	2-5 mlynedd	Dros 5 mlynedd

A5 Os ydych wedi symud yn y flwyddyn ddiwethaf, oedd eich cartref diwethaf yn yr Awdurdod Lleol yma?

OEDD / NAC OEDD

Rhoddwch fanylion isod:

Math y llety	Oedd Caniatâd cynllunio arno?	Ym mha Awdurdod Lleol oedd o?	Pam wnaethoch chi adael?

A6 Am faint ydych yn meddwl y byddwch yn aros yma?

1 neu 2 ddiwrnod	3 – 28 diwrnod	1 – 3 mis	3 mis – 2 flynedd	2 – 5 mlynedd	Dros 5 mlynedd	Dim yn bwriadu symud	Dim yn gwybod

A7 Fyddech chi'n aros yn hirach pe bai newidiadau neu welliannau i'ch llety presennol

(Noder: Efallai na fyddai'r Awdurdod Lleol yn gallu gwneud y gwelliannau yma ond gallai dealltwriaeth o'r problemau gyda'ch llety fod o gymorth)

BYDDWN

NA FYDDWN

Rheswm	Tic
Angen atgyweirio	
Safle'n cael ei wneud yn fwy	
Llety'n cael ei wneud yn fwy diogel	
Caniatâd Cynllunio wedi'i roi	
Angen addasiadau (nodwch isod)	

Reason	Tic
Pasio trwodd	
Yn dymuno llain ac arni ganiatâd mewn ardal arall	
Yn dymuno symud i dŷ	
Perthynas wedi torri i lawr	
Gwell gennyf fyw mewn carafán	

Arall:

ADRAN B – EICH TEULU

	Perthynas â'r ymatebwr (e.e. Gŵr/gwraig, mab/merch ac ati)	Oed	Rhyw	Teithiwr Romani / Gwyddelig / Teithiwr Newydd / Person sioe / Roma / Arall (hunan penodedig)	Oes rhesymau pam na allwch barhau i fyw yn y lle yma? (rhoddwch fanylion)
Ymatebwr					
Person 2					
Person 3					
Person 4					
Person 5					

Person 6					
Person 7					
Person 8					
Person 9					
Person 10					
Person 11					
Person 12					

Os nad ydych yn byw mewn carafanau ewch i B4.

B2 Os ydych yn byw mewn carafanau, oes digon o fannau cysgu i bob preswlydd?

OES / NAC OES

B3 Oes lle ar y llain i garafanau ychwanegol er mwyn osgoi gorlenwi?

(Noder: awgryma canllawiau y dylid bod bwlch o 6 metr rhwng trelars a bwlch o 3 metr i ffiniau fel bod y llety'n ddiogel ar y safle)

OES / NAC OES

Os oes, sawl man cysgu ychwanegol y mae modd ei ychwanegu?

B4 Fyddai rhywun yn eich teulu yn dymuno mynd ar restr aros yr Awdurdod Lleol am lain neu dŷ?

BYDDAI / NA FYDDAI

Rhoddwch gyfeiriad isod fel bod modd anfon y pecyn ymgeisio:

Nodwch os ydych eisoes ar restr aros ac ar ba un.

ADRAN C – EICH CYNLLUNIAU

C1 Ydych chi'n bwriadu symud i lety arall?

Ydw	<i>Ewch i C2</i>	
Nac ydw	<i>Ewch i D1</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i D1</i>	

C2 I le ydych chi'n bwriadu symud?

O fewn yr Awdurdod Lleol	
Awdurdod Lleol arall yng Nghymru – nodwch pa un:	
Rhywle arall yn y Deyrnas Unedig	

C3 Pam ydych chi'n bwriadu symud?

Angen mwy o le	
Angen cyfleusterau gwahanol	
Cysylltiad lleol (teulu neu waith)	
Angen bod yn nes at wasanaethau – ysgolion ac ati (Rhowch fanylion isod)	
Cyfleoedd cyflogaeth	
Arall (Nodwch isod)	

Gwasanaethau:

Arall:

--	--

C4 Pa fath o lety ydych chi'n bwriadu symud iddo?

1. Safle	
Cyngor / Rhentu cymdeithasol	
Safle preifat yr ydych yn berchen arno	
Safle preifat y mae rhywun arall yn berchen arno	

2. Brics a Morter	
Perchen-ddeiliad	
Rhentu gan y Cyngor / Gymdeithas Dai	
Rhentu gan landlord preifat	

C5 Ydych chi'n berchen ar dir yn yr Awdurdod Lleol y byddech yn dymuno iddo gael ei ystyried fel safle posib yn y dyfodol?

(Noder: Bydd y sawl sy'n rhoi'r cyfweiliad yn egluro nad oes modd gwarantu y bydd y safle'n cael ei neilltuo neu ei ddatblygu ond gallai swyddogion cynllunio gysylltu â'r ymatebwr i drafod ei sefyllfa a chynnig cymorth)

Ydw	<i>Rhoddwch fanylion isod</i>	
Nac ydw	<i>Ewch i C6</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i C6</i>	

Pe byddech yn dymuno i'r Awdurdod Cynllunio drafod y cynlluniau yma gyda chi, rhoddwch fanylion cyswllt isod:

--

		BYDDWN	NA FYDDWN
C6	Os ydych yn chwilio am lain ac arni ganiatâd, fydddech chi'n byw ar safle a reolir gan yr Awdurdod Lleol pe caech gynnig un?		
C7	Pe bai llain ac arni ganiatâd ar gael mewn Awdurdod Lleol arall, a fydddech yn ystyried symud yno? Os 'byddwn', pa Awdurdodau Lleol?		

D1 Oes rhywun yn eich aelwyd yn debygol o fod eisiau symud i'w gartref ei hun yn y pum mlynedd nesaf?

Oes	<i>Ewch i D2</i>	
Nac oes	<i>Ewch i D4</i>	
Dim yn gwybod	<i>Ewch i D4</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i D4</i>	

D2 Fydd hyn yn yr Awdurdod Lleol yma?

Bydd	<i>Ewch i D3</i>	
Na fydd	<i>Ewch i D4</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i D4</i>	

D3 Sawl aelwyd newydd fydd yno a pha bryd fydd angen y rhain?

	Math y llety (safle'r ALI; safle preifat; tai brics a mortar)	Nifer y bobl	Nawr	O fewn blwyddyn	1-2 flynedd	2-5 mlynedd
Aelwyd 1						
Aelwyd 2						
Aelwyd 3						
Aelwyd 4						

D4 Oes gennych aelodau o'r teulu'n byw y tu allan i'r ardal hon sy'n gwersyllu yn yr Awdurdod Lleol hwn yn rheolaidd?

Oes	<i>Ewch i D5</i>	
Nac oes	<i>Ewch i E1</i>	
Dim yn gwybod	<i>Ewch i E1</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i E1</i>	

D5 Os ydynt yn dymuno cael eu cyfweld ynghylch yr angen am leiniau, nodwch isod eu manylion cyswllt ac enw'r Awdurdod Lleol y maent yn byw ynddo ar hyn o bryd:

ADRAN E – SAFLEOEDD TRAMWY

E1 Ydych chi wedi gwersyllu wrth ochr ffordd / ar wersyll nad oedd arno ganiatâd / ar safle tramwy yng Nghymru pan oeddech yn teithio yn y flwyddyn ddiwethaf?

(Nodyn atgoffa: ni ddylid defnyddio'r wybodaeth yma ac eithrio i ddeall a oes angen rhagor o safleoedd tramwy)

Do	<i>Ewch i E2</i>	
Naddo	<i>Ewch i E4</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Ewch i E4</i>	

E2 Ym mha Awdurdodau Lleol ydych chi wedi gwersyllu?

Gwell gennyf beidio â dweud	

E3 Pa mor hir fydddech chi'n aros mewn un lle fel arfer pan fyddwch yn teithio?

1 – 2 diwrnod	3 diwrnod – wythnos	Wythnos – pythefnos	Pythefnos – mis	1 – 3 mis

E4 Ydych chi'n meddwl fod angen rhagor o safleoedd tramwy yng Nghymru?

Ydw	<i>Ewch i E5</i>	
Nac ydw	<i>Diwedd yr holiadur</i>	
Gwell gennyf beidio â dweud	<i>Diwedd yr holiadur</i>	

E5 Lle mae eu hangen?

(Ymchwiliad ar gyfer Awdurdodau Lleol a lleoliadau penodol)

Gwell gennyf beidio â dweud	

Atodiad F

Dull o godi ymwybyddiaeth o'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr

Cyngor Gwynedd

Dyddiadau		
Misoedd Mehefin a Gorffennaf 2015	Cylchgrawn ar lein i deithwyr	Trefnwyd gan Lywodraeth Cymru
18.08.15	Sesiwn Briffio i Staff Tai Gogledd Cymru	Cyfarfod
30.07.15 a 02.10.15	Fforwm Digartref Gwynedd	Dau gyfarfod ac E-byst
Mis Awst 2015 a 16.09.15	Fforwm Cefnogi Pobl	Un cyfarfod ac E-byst
14.09.15	Newyddlen Cyngor Gwynedd – dosberthir i Breswylwyr Gwynedd	Newyddlen
O ymlaen 19.10.15	Twitter Cyngor Gwynedd	Safle Rhwydwaith Cymdeithasol
O ymlaen 19.10.15	Facebook Cyngor Gwynedd	Safle Rhwydwaith Cymdeithasol
O ymlaen 13.08.15	Gwefan Cyngor Gwynedd	Safle Rhwydwaith Cymdeithasol https://www.gwynedd.gov.uk/cy/Trigolion/Tai/Tai.aspx
Mis Medi 2015	Cymdeithasau Tai	E-byst Dosbarthu llythyrau i denantiaid trwy Gymdeithasau Tai http://www.ccgwynedd.org/cy-GB/Ymgynghori

Atodiad F

Dull o godi ymwybyddiaeth o'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr

Cyngor Sir Ynys Môn

Dyddiadau		
Mehefin a Gorffennaf 2015	Cylchgrawn ar lein teithwyr	Wedi'i drefnu gan Lywodraeth Cymru
18.08.15	Sesiwn Briffio ar gyfer staff Tai Gogledd Cymru	Cyfarfod
Medi 2015	Cynghorwyr Cyngor Sir Ynys Môn	E-bost yn egluro'r Asesiad ac yn gofyn iddynt dynnu sylw aelodau'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr y maent yn ymwybodol ohonynt at yr Asesiad
Medi 2015	Adran ar wefan y Cyngor a sefydlwyd gyda gwybodaeth am yr Asesiad	Defnyddio cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo'r arolwg http://www.anglesey.gov.uk/housing/anglesey-local-housing-strategy-and-the-anglesey-housing-partnership/gypsy-and-traveller-accommodation-assessment
Medi 2015	Cymdeithasau Tai yn gweithio ym Môn	Cysylltiadau yn y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr
Hydref 2015	Rhestr y Cyngor o randdeiliaid y trydydd sector	E-bost yn gofyn am gymorth i roi cyhoeddusrwydd i'r arolwg.
Tachwedd 2015	Cysylltwyd ag unigolion oedd wedi cysylltu'n flaenorol â'r Cyngor ynghylch materion Sipsiwn a Theithwyr trwy Facebook	Defnyddio cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo'r arolwg
Tachwedd 2015	Twitter a Facebook Cyngor Sir Ynys Môn	Defnyddio cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo'r arolwg
Tachwedd 2015	Cylchgrawn <i>World's Fair</i>	Erthygl wedi'i chynnwys ar Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr yng Ngogledd Cymru

Atodiad G – Cofnod o Gyfweliadau Gwynedd

Math y ddeiliadaeth	Ymdrechion i gyfweld			Technegau ymgysylltu a ddefnyddiwyd	Holiadur - wedi'i gwblhau ynteu ei wrthod?	Rhesymau dros wrthod?
Brics a mortar	√			Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Safle Llywodraeth Lleol	√			Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Safle Llywodraeth Lleol	√			Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Safle Llywodraeth Lleol	√			Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Safle Llywodraeth Lleol	√	√		Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Wedi'i wrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Safle Llywodraeth Lleol	√	√		Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Wedi'i wrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Safle Llywodraeth Lleol	√			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Wedi'i wrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Safle Llywodraeth Lleol	√			Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Brics a mortar	√	√	√	Cyswllt drwy'r Asiantaeth Dai (llythyr a galwadau ffon)		Methu cysylltu
	√	√		Cyswllt dryw'r Adran Addysg		3 wedi gwrthod a dim cyswllt a 6
Brics a mortar	√	√	√	Llythyr a galwadau ffon		Methu cysylltu
Brics a mortar	√	√	√	Llythyr a galwadau ffon		Methu cysylltu
Brics a mortar	√	√		Llythyr a galwadau ffon	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol

Math y ddeiliadaeth	Ymdrechion i gyfweld			Technegau ymgysylltu a ddefnyddiwyd	Holiadur - wedi'i gwblhau ynteu ei wrthod?	Rhesymau dros wrthod?
Brics a mortar	✓	✓	✓	Llythyr a galwadau ffon		Methu cysylltu
Brics a mortar	✓	✓		Llythyr a galwadau ffon	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol
Brics a mortar	✓	✓	✓	Llythyr a galwadau ffon		Methu cysylltu
Brics a mortar	✓	✓		Llythyr a galwadau ffon	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol
Brics a mortar	✓	✓		Llythyr a galwadau ffon	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol
Brics a mortar	✓	✓		Llythyr		Methu cysylltu
Brics a mortar	✓	✓	✓	Llythyr a galwadau ffon		Methu cysylltu
Brics a mortar	✓			Llythyr	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol
Brics a mortar	✓			Llythyr	Gwrthod	Hapus yn Llety presennol
	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb		Syrkas wedi symd ymlaen
	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Syrkas - ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan

Math y ddeiliadaeth	Ymdrechion i gyfweld			Technegau ymgysylltu a ddefnyddiwyd	Holiadur - wedi'i gwblhau ynteu ei wrthod?	Rhesymau dros wrthod?
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Cyfweliad Wyneb i Wyneb	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Llythyr	Gwrthod	Ddim eisiau cymeryd rhan
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Llythyr	Wedi cwblhau	
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Llythyr		Methu cysylltu

Atodiad G – Cofnod o Gyfweliadau Môn

Math y ddeiliadaeth	Ymdrechion i gyfweld			Technegau ymgysylltu a ddefnyddiwyd	Holiadur - wedi'i gwblhau ynteu ei wrthod?	Rhesymau dros wrthod?
Safle preifat â chaniatâd	✓			Cyfweliad wyneb yn wyneb	Wedi'i gwblhau	
Gwersyll heb ganiatâd	✓	✓	✓	Apwyntiad	Wedi'i gwblhau	
Gwersyll heb ganiatâd	✓	✓	✓	Apwyntiad	Wedi'i wrthod	Apwyntiad heb ei gadw
Gwersyll heb ganiatâd	✓	✓		Ymweliadau	Wedi'i gwblhau (heb gymorth)	Roedd y sawl oedd yn cael ei gyfweld oddi ar y safle ac felly'n methu cael cymorth
Gwersyll heb ganiatâd	✓	✓	✓	Ymweliadau	Wedi'i wrthod	Ar yr ymweliad olaf bu i salwch atal y cyfweliad rhag cael ei gynnal
Brics a mortar	✓	✓	✓	Cyfweliad dros y ffôn	Wedi'i gwblhau	
Brics a mortar	✓			Llythyr a chyfweliad dros y ffôn	Wedi'i gwblhau	
Brics a mortar	✓			Llythyr a chyfweliad dros y ffôn	Wedi'i gwblhau	
Brics a mortar	✓	✓	✓	Llythyr a galwad ffôn		Trefnwyd apwyntiad ar gyfer cyfweliad dros y ffôn ond ni chafodd ei gadw.
Safle preifat â chaniatâd	✓	✓		Ymweliadau		Nid oedd neb yn bresennol adeg yr ymweliadau a daeth y ffair i ben cyn bod modd gwneud ymdrech bellach
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Ymweliad		Y gwersyll wedi symud yn ei flaen y bore hwnnw.
Gwersyll heb ganiatâd	✓			Ymweliad	Wedi'i wrthod	Dim yn dymuno cymryd rhan ar yr adeg honno.